

akademik bakış açısıyla

GÖÇ

YAZARLAR

Abdullah SOYKAN

Ahmet ÇAĞRICI

Ahmet MAZLUM

Berkan DEMİRAL

D. Ali ARSLAN

Hakan EVİN

Mustafa ÇAĞLAYANDERELİ

Yasin KOÇ

Editör

Kaldygül ADİLBEKOVA

İKSAD YAYINEVİ

2017

ISBN 978-605-9885-53-9

Akademik bakış açısıyla

GÖÇ

YAZARLAR

Abdullah SOYKAN & Ahmet ÇAĞRICI & Ahmet MAZLUM & Berkan DEMİRAL
D. Ali ARSLAN & Hakan EVİN & Mustafa ÇAĞLAYANDERELİ & Yasin KOÇ

Editör

KALDYGÜL ADİLBEKOVA

Institution Of Economic Development And Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TURKEY

TR: +90 342 606 06 75 USA: +1 631 685 0 853

E posta: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.org www.iksadkongre.org

Kitabın tüm hakları İKSAD Yayınevi'ne aittir. İzinsiz çoğaltılamaz, kopyalanamaz.
Metinlerden etik ve yasal olarak yazarlar sorumludur

Iksad Publications - 2017©

ISBN – 978-605-9885-53-9

İÇİNDEKİLER

Ahmet MAZLUM , Mustafa ÇAĞLAYANDERELİ, D. Ali ARSLAN, Ahmet ÇAĞRICI GÖÇ – TERÖR İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA MERSİN İLİ ÖRNEĞİ	1
Hakan EVİN, Berkan DEMİRAL YEREL YÖNETİMLER PERSPEKTİFİNDEN ULUSLARARASI GÖÇMENLER: SURİYELİLER ÖRNEĞİ	27
D. Ali ARSLAN, Mustafa ÇAĞLAYANDERELİ, Ahmet MAZLUM , Ahmet ÇAĞRICI GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ	49
Yasin KOÇ, Abdullah SOYKAN GÖÇÜN EKOLOJİK ETKİLERİ	128

GÖÇ – TERÖR İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA MERSİN İLİ ÖRNEĞİ

Ahmet MAZLUM [1], Mustafa ÇAĞLAYANDERELİ [2],
D. Ali ARSLAN [3], Ahmet ÇAĞRICI [4]

Giriş

Modernleşme ve sanayileşme birbirini besleyen olgular olarak tarihsel sürecin şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Ortaçağ sonrasında feodal yapının gerek kendi iç dinamikleri ve gerekse dışsal dinamikler aracılığıyla yıkılmaya başlaması, Rönesans, Aydınlanma Felsefesi, Fransız Devrimi, ardından Endüstri Devrimi insanlık tarihini kökten etkileyen ve şekillendiren tarihsel olaylar olarak karşımıza çıkmıştır. Bu sürecin etkileri günümüzde de devam etmektedir. Özellikle gelişmiş Batılı kapitalist toplumların, gelişmekte olan veya

1 Yrd. Doç. Dr. Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Sosyoloji Bölümü.

[http://www.mazlum@cumhuriyet.edu.tr](mailto:www.mazlum@cumhuriyet.edu.tr)

2 Yrd. Doç. Dr. Mersin Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Sosyoloji Bölümü. <http://www.cagdereli@mersin.edu.tr>

3 Prof. Dr. Mersin Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji
Bölümü.

<http://www.aliarslan@mersin.edu.tr>

4 Doktora Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Sosyoloji Anabilim Dalı.

<http://www.ahmetcagrici@hotmail.com>

az gelişmiş toplumlara bir kurtuluş reçetesi olarak sundukları modernleşme süreci aslında Batı kalıplarında yeni bir toplumsal yapının şekillendirilmesi olarak varlık bulmaktadır. Buna kapitalizmin hinterlandını genişletmesi veya diğer toplumlara kök salması olarak da bakabiliriz.

Bilindiği üzere modernleşme süreci bir takım düşünsel, bilimsel ve teknik gelişmelerin sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeler genel hatlarıyla; feodal üretim biçiminin çözülerek kapitalist sisteme evrilmesi, tarımda mekanizasyona geçilmesi, kentleşmenin ortaya çıkmasıyla kentleşmenin düzenli hale gelmesi, kentsel yaşam alanların daha sağlıklı ve düzenli biçim kazanması, üretim faaliyetlerinin ev ortamı veya küçük birimlerden atölye, fabrika gibi daha büyük işletmelere taşınması ve seri üretime dönüşerek kitleselleşmesi ve buna paralel olarak tüketimin dünya ölçeğinde çılgınlık boyutunda kitleselleşmesi şeklinde ifade edilebilir. Bu bağlamda günümüzü tüketim çağı olarak nitelemek kesinlikle abartı olmayacaktır.

Bir yerleşme ve yaşam biçimi/mekânı olarak kentler, kentleşme sürecinin modern bağlamında demografik/morfolojik, ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel boyutlarıyla bir öncekinden farklı ve daha gelişmiş bir toplum ortaya çıkarmış ve fakat paradoksal

olarak modernite projesinin öngörmediği (formellik ve bütünleşme yerine enformellik ve farklılaşma gibi) gelişmeler sonucunda çok çeşitli kentsel/toplumsal sorunlarla boğuşmaya başlamıştır (Kocacık, Çağlayandereli, Mazlum, 2011: 141-147). Bu durum kentsel bütünleşme yerine birçok yerde kentsel ayrışmayı/mekânsal farklılaşmayı ve kentsel gerilimi ortaya çıkarmıştır.

Modernleşme süreci Batı’da ulus-devleti ortaya çıkararak büyük ölçüde tamamlanmıştır. Ancak başta üçüncü dünya ülkeleri olmak üzere, ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkeler bu süreci farklı biçimlerde yaşamaya devam etmektedirler.

Ulus-devletin belirgin niteliklerinden biri etnik temelde ve inanç grupları bağlamında heterojen bir yapıya sahip oluşudur. Dünya yüzeyinde tek bir etnisiteden oluşmuş ulus/devlet yoktur. Aslında bu durum demokrasiye yaşam alanı sunan, farklı inanç ve kültür gruplarını bir arada tutan ve ‘öteki’nin varlığını kabullenmeyi sağlayarak “birlikte yaşama kültürü”nün oluşumuna ciddi kaynaklık etmektedir. Bu durum farklılıklar temelinde toplumsal bütünleşmenin sağlanmasıyla olanaklıdır.

Günümüzde kentleşme, çok çeşitli toplumsal sorunlar (eğitim, sağlık, işsizlik, konut yetersizliği, salgın

hastalıklar, suç türleri ve oranlarında artış vb.) olarak görünüm kazanmış ve bu değişim sürecinde “kentlileşme bağlamında kentsel bütünleşmenin ve uyumun gerçekleşip gerçekleşmeyeceği” sorusu sosyolojide uzun yıllar tartışılmıştır. Özellikle, 1920’lerin Chicago Okulu ve temel sayıltıları bu sorun üzerine temellenir. Chicago Okulu, adını Chicago kentinden alır ve temel ilgi alanını Chicago kentinin kentleşme sorunları üzerine yoğunlaştırır. Sosyolojik işlevselciliğin en önemli düşünürlerinden olan okulun kurucularının temel amacı, toplumsal bütünleşmenin nasıl sağlanacağıdır. Bu bağlamda köklerinden kopmuş göçmen kitlelerin (Castells 1997:18) kapitalist kentle nasıl bütünleştirileceği ve üretim sürecine nasıl entegre edileceği temel konu olarak belirlenmişti.

Bir toplumun kentleri büyük ölçüde, toplum ve siyaset kurumu tarafından şekillendirilmiştir/şekillendirilmektedir. Bu nedenle bir uygarlık hakkında fikir sahibi olmak istiyorsak kentlerine bakmamamız yeterli olacaktır (Tekeli 2014:64). Türkiye’de kentleşme, tıpkı nüfus artışı gibi, önce olumlu bir toplumsal süreç olarak algılanmış ve devlet politikalarıyla desteklenmiştir. Ancak 1970 sonrasında yönetilemeyen, kaotik, özellikle büyük kentlerde bir sorun olarak ortaya çıkınca olumlu bakış olumsuzla dönüşmüş, çözülmesi gereken sorun olarak algılanmaya

başlanmıştır. Yapılan araştırmalarda “yoksul köylü göçü” ve “gecekonduların kentle bütünleşmemesi” kentsel sorunların temel nedeni olarak tespit edilmiş ve ilgi bu alana yöneltilmiştir. Ancak, en azından günümüz için, “bu yaygın yaklaşım, Türkiye’deki kentleşme sürecinin çok boyutlu niteliklerini açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Türkiye’de hızlı nüfus artışıyla birlikte gerçekleşen kentleşme süreci, sadece nüfusun ülke coğrafyası içindeki konumlanışını değiştirmemiş, aynı zamanda çeşitli yerleşmelerde yaşayan nüfusun bileşimini de değiştirmiştir. Artık iç göç hareketleri sanıldığı gibi köy-kent göçüyle sınırlı değildir. Aksine, özellikle son dönemlerde, kentler arası göçün ve hatta köyler arası göçün bundan daha ağırlıklı oluşu çok önemli bir noktadır... Nüfus kaybeden alanlar sadece ‘köylülerini’ değil, kent ve kasabalarında yaşayan diğer grupları da, daha da önemlisi kültürel, ekonomik ve toplumsal birikimlerini de göndermektedirler. Göçün seçiciliğinin ve yönünün, göç veren alanların hem köylerinde, hem de kentlerinde toplumsal, kültürel ve ekonomik erozyona neden olduğunu söylenebilir” (Behar 1999:123-124). Örneğin, İstanbul, Antalya, Denizli, Eskişehir, Bursa ve Mersin gibi heterojenik kentler üzerine son dönemde yapılan araştırmalar; bu kentlere gelenlerin sadece “köylüler” olmadığını hatta çeşitli

bölge kentlerinden gelen kentlilerin çok daha ağırlıklı olduğunu göstermektedir (Mazlum 2010:1-2).

Günümüzde postmodern paradigma, toplumsal açıdan merkezsizleşmiş ve parçalanmış özneyi temele almaktadır. Ancak günümüz kentlerinin bu bakış açısıyla açıklanması pek olanaklı görünmemektedir. Çünkü günümüzdeki kentsel oluşumlar toplumsal farklılaşma/toplumsal bütünleşme, düzen/karmaşa, geleneksel/modern ikilem ve çelişkilerini eş zamanlı yaşayabilmektedir. Bu görünüm morfolojik/demografik bir durumdan öte, kültürel bir süreç/sonuç olarak ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan bu tablonun ‘yerel veya merkezi planlama’ veya ‘toplum mühendisliği’ vb yöntemlerle düzeltilme/giderilme olanağı da yok gibi görünmektedir.

Toplumsal bütünleşme sağlanamaması durumunda toplumsal çatışma alanlarının ve uyum yerine farklılaşmaların ortaya çıkışı da kaçınılmaz olacaktır. Bu iki olgu/süreç Türkiye’de ciddi ölçüde yaşanmaktadır. Ülkemizde yaşanmakta olan bu sürecin temelinde göç olgusu bulunmaktadır. 1950’li yıllarda tarımda makineleşmeyle başlayan kırdan kente göç süreci, günümüzde nitelik değiştirerek ve ivmesi düşerek de olsa devam etmektedir. 1980’li yıllara kadar ağırlıklı olarak kıyın iticiliği, kentin çekiciliği gibi genel nedenlere

indirgenebilecek göç olgusu; 1980-1990'lı yıllarda ek olarak terör süreciyle birlikte yeni bir boyut kazandı. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri başta olmak üzere ortaya çıkan etnik ayrılıkçılık ve bölücülük üzerine şekillenmiş PKK terörü, göç olgusuna yeni bir görünüm kazandırdı. Göç sonucu insanlar buldukları yaşam alanlarını ya terör örgütün baskısıyla, ya da can güvenliği endişesiyle ya da devletin zorunlu köy boşaltmaları (güvenlik gerekçesiyle) nedeniyle terk etmek zorunda kaldılar/bırakıldılar. Bu bölgelerden yaşanan göçler genelde başta büyük şehirler olmak üzere İç Anadolu, Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde yoğunlaştı. İller bazında İstanbul başta olmak üzere birçok il bu göçlerden nasibini alırken, Mersin de bu konuda öne çıkan illerin başında gelmektedir. Mersin kent merkezinde teröre bağlı oluşan göç sonrası yaklaşık 15 civarı mahalle oluşmuştur. Şevket Sümer, Güneş, Yeni Hal, Çay, Çilek, Özgürlük, Karacailyas, Kurdali, Mustafa Kemal, Portakal, Demirtaş, Eğriçam, Afet, Batıkent gibi mahalleler göç sonucu oluşmuş ve anılan bu özellikleri taşıyan mekânsal birimler olarak ortaya çıkmaktadır

Bu mahallerin tümü olmasa da büyük çoğunluğu süreç içerisinde homojen yapılarının da etkisiyle etnik temelde gettolaşarak içine kapanmıştır. Buralarda yıllarca yaşadığı halde Mersin kent merkezini ve denizi görmeyen çok fazla insanın olduğu tespit edilmiştir. Kent

rantından yararlanamayan bu mahalleler bir süre sonra bölücü örgütün insan kaynağı devşirme alanlarına dönüştü. Mersin’de en çok adli olayın ve terör hareketinin meydana geldiği mekânlar bu mahallelerdir. Elbette ki bu mahallelerde yaşayan göçmenleri etiketlemek ve onları potansiyel terör kaynağı olarak görmek etik ve toplumsal açıdan doğru değildir. Ancak terör örgütünün bu bölgelerde yaşayan insanları istismar ettiği, kendine potansiyel yaratmaya çalıştığını da görmemezlikten gelmek mümkün değildir.

Kendileri de Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da yaşanan terörün mağdurlarından oluşan bu mahalleler, bir süre sonra terörü besleyen mahalleler veya yerleşim mekânlarına dönüştüler. Kentlileşmenin düşük olduğu birimler olarak dikkat çeken bu yerleşim alanları aynı zamanda kentsel/toplumsal bütünleşme yerine, ayrışma ve ötekileşme süreci sonucunda gettolaşmıştır. Yapılan bir başka araştırmada ortaya çıkan sonuçlar daha da ürkütücü bir tabloyu ortaya koymakta ve toplumsal zihinsel bir travmanın/bölünmenin filizlenmenin ortaya çıkmaya başladığını göstermektedir. 2008 (76) yılında Yaka-Işık vd. yapılan bu çalışmaya göre “Mersin olaylarının bize anımsattığı ya da bir arzuhal olarak sunduğu şey şuydu: “Kürtler Mersin’e ait değillerdi, Mersin’e sonradan geldiler ve Diyarbakır’dan geldiklerine dair güçlü bir kanı vardı. Diyarbakırlı olan

Kürt kökenliler tekrar oraya dönmelilerdi.” Böylece kamuoyu ilk defa ülkenin bir ilinden veya bölgesinden umudunu kesmiş gibiydi. Kendi şehirleri olan Mersin’i, Manisa’yı, İzmir’i, Bursa’yı, İstanbul’u kurtarmak adına, zihinsel coğrafyalarındaki bölünmeyi bu denli açık bir şekilde dile getiriyorlardı. Kürt kökenli yurttaşlar, eğer Diyarbakır’a dönerlerse, Mersin de, Mersin ile benzer kadere sahip olan Manisa, İstanbul, İzmir, Bursa ve Sakarya gibi diğer iller de kurtulacaktı” .

Özetlenecek olursa; göç sonucunda oluşan yeni yerleşim alanlarında her zaman kentsel/toplumsal bütünleşme sağlanamamakta, tam tersine toplumsal ayrışma hızlanmaktadır. Özgül bir örnek olarak Mersin kentinde birçok mahalle terör sonucu ortaya çıkan göçe bağlı oluşmuş, yaşanan süreç sonucunda ise terörü besleyen yerleşkeler halini almıştır.

1. Kavramsal ve Teorik Çerçeve

Günümüzde toplumsal çatışma veya farklılaşmanın temelinde yatan en önemli unsurların başında gelen etnisite nihayetinde kültürel bir özellik/sorundur. Bir etnik grubu diğerlerin ayıran temel özellik, o grubun oluşturduğu kendine özgü kültürel yapı ve toplumsal değerler sistemidir. Etnisitenin temelinde biyolojik özelliklerin yattığına dair yaklaşımlar günümüzde kabul görmemekte ve bilimsel verilerle desteklenmemektedir.

Dolayısıyla etnik temele dayalı farklılaşma, çatışma veya ayrılıkçı oluşumları ekonomik temelli kültürel süreçler olarak ele almak daha doğru olacaktır.

Günümüzde kentsel gerilim veya ayrışmanın yaşandığı kentlere bakıldığında işsizlik, yoksulluk, kent olanaklarından yararlanma/yararlanamama, sosyal yardım ve diğer mağduriyetle bağlantılı göstergelerin çok fazla göç alan metropol kentlerde dengeli bir biçimde dağılmadığı ve kentin bazı bölümlerinde mekânsal olarak yoğunlaştığı da başka araştırmacılar tarafından ortaya konulmaktadır. Şevket Sümer, Güneş, Yeni Hal, Çay, Çilek, Özgürlük, Karacailyas, Kurdali, Mustafa Kemal, Portakal, Demirtaş, Eğriçam, Afet, Batıkent gibi mahalleler göç sonucu oluşmuş ve anılan bu özellikleri taşıyan mekânsal birimler olarak ortaya çıkmaktadır. Bu mekânsal yerler aynı zamanda uyuşturucu kullanımı ve ticaretinin yaygınlık gösterdiği yerlerdir. “Uyuşturucu alt kültürü Mersin kenti ölçeğinde (özelinde), kente göç etmiş fakat kentle bütünleşememiş dezavantajlı grup ya da bireylerin kimlik sağlayıcısı rolünü üstlenmektedir. Bu nedenle uyuşturucu alt kültürü kentle bütünleşmenin de önünde büyük bir engel olarak durmakla beraber aynı zamanda kentsel ortamda yeni, farklı bir toplumsal anomik yapının oluşması anlamını da taşımaktadır” (Tanaydın 2017:3).

2. Göç ve Terör Etkileşimini Konu Alan Çalışmalar

Sosyal bilimlerin farklı alanlarında yapılan çalışmalarda göç ve terör etkileşiminin bilimsel açıklaması yapılmak istenmektedir. Literatürde göç ve suç etkileşimi konusu görece yoğun çalışıldığı halde, göç ve terör etkileşimi konusu yeni çalışılmaya başlanmıştır. Ortaya konan çalışmalarda göç ve suç arasında dolaylı ilişki tespit edilebildiği halde göç ve terör arasında doğrudan ilişkinin olduğu iddia edilmektedir.

İlkin göç ve suç etkileşimine baktığımızda, ‘yabancıların suçluluğu’ konusunun ilk defa Amerikalı kriminologlar tarafından ele alındığı görülür. Araştırmacılar sanayi şehirlerinde hızla artan suç oranının nedenlerini belirlemeye çalışırken bir değişken olarak göçmenliği incelemiştirlerdir. Araştırma bulguları çok kez göçün suça etkisinin düşük oranda kaldığını tespit etmiştir. Buna göre, yabancı işçilere atfedilen yüksek suçluluk oranının yabancı düşmanlığı (xenophobia) felsefesinin bir uydurması olduğu ifade edilmiştir (Alpaslan, 1975: 113).

Kriminolog Ramiro Martinez, Jr. (2000) ve sosyolog Matthew T. Lee halktaki ‘göçmenler daha çok suç işler’ algısını farklı yaklaşımları bir arada kullanarak, 1990’lı yıllarda araştırtmışlardır. Araştırmacıların

yararlandığı *fırsat yaklaşımına* göre; yasal fırsatlar toplumdaki tüm bireyler için eşit değildir ve göçmenler nispeten yoksul ve suç oranı yüksek yerlere yerleşmektedirler ki bu durum isteklerini yasal yollarla elde etme fırsatlarının olmaması ile birleşince onları suça yöneltmektedir. *Kültürel yaklaşıma* göre, göçmen gruplar arasında şiddet kültürü yaygınlaşmış ise suç davranışı normalleşebilmektedir. *Sosyal örgütsüzlük yaklaşımına* göre ise toplumda sosyal kontrol aracı olarak işlev gören kurum ve organizasyonların zayıfladığı göçmen mahalleleri gibi yerlerde suç olayları artabilir. Martinez ve Lee, bu teorik yaklaşımları ampirik araştırma sonuçları ve istatistikler ile bir arada değerlendirdiklerinde göçün suçu doğrudan artırmadığı sonucuna varmışlardır. Eldeki verilere göre, göçmenlerin suç oranı yerlilerden daha düşük olduğu gibi göçmenlerin içerisinde buldukları sosyal ortam (göçmen / yerli ayrımı yapmadan) suçun üremesine müsaittir (Martinez & Lee, 2000: 485-524; Güneş, 2012: 85-87).

I. Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında kitlesel göçler olmuştu. Sosyolog W.I. Thomas (1863-1947) ve filozof ve sosyolog F.W. Znaniecki (1882-1958) Polonyalı köylülerin Avrupa'nın diğer ülkelerine ve Amerika'ya olan göç olayını ve bunun göçmen toplulukta geleneksel ilişkilere etkisini araştırmışlardır (1918). Araştırmacılar, eski köylü ve yeni işçi olan Polonyalıların

yaşamöykülerine ve memlekete yazdıkları mektupların içerik analizine dayandırdıkları bu monografi çalışmasında genel olarak göçmenlerin suç oranının yerel halktan daha düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmacıların gözlemine göre, ‘Köylüler davranışlarında uyumlu olmaya gayret etmekte ve bu gayretlerini sosyal çevreleri olağanüstü şekilde değişse bile korumaktaydılar. Ancak, özlemini çektikleri düzenli toplum hayatına kavuşamayınca ruh hastalığı ve suçluluk gibi durumlar ortaya çıkabilmekteydi’ (Alpaslan, 1975: 115).

Bianchi, Buonanno ve Pinotti’nin 1990-2003 yılları arası için İtalyan şehirlerindeki göç-suç ilişkisini araştırdıkları çalışmada; şiddet suçları, mala karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu suçları ile göç arasında yok denecek kadar düşük oranda ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. “Sadece hırsızlık suçunun göçten önemli ölçüde etkilendiği ancak hırsızlık suçunun tüm suçlar arasındaki oranının sadece % 1,5 olduğu düşünöldüğünde bu ilişkinin de çok önemli olmadığı belirtilmektedir” (Bianchi vd, 2008: 10; Güneş, 2012: 87).

Ousey ve Kubrin, nüfusu en az 100.000 olan 159 Amerikan şehrinin 1980-2000 dönemi için şiddet olayları ile göç hareketi arasındaki etkileşimi incelemişler ve genel kanının aksine göç ve suç arasında doğrudan ve

pozitif bir etkileşim gözlememişlerdir (2009: 465; Güneş, 2012: 88).

Yine örneğin Nunziata, Batı Avrupa'nın yoğun göç alan 17 ülkesinde 2000'li yıllardaki göç ve suç verilerini bir arada analiz etmiş ve göçün suç mağduriyetine etkisinin olmadığını tespit etmiştir (Nunziata, 2011; Güneş, 2012: 89).

Uyuşturucu ve silah ticareti, fuhuş, kalpazanlık, göçmen ve organ kaçakçılığı gibi çok farklı dalları olan örgütlü suç, suçun özel bir alanını oluşturur ve genellikle göçle ilişkilendirilir. Örneğin Giddens'in İngiltere'de gözlediği üzere Japon Yakuza çeteleri ile İtalyan ve Amerikan mafya temsilcileri kendilerine Britanya'da yer tutmuş durumdadır. En son gelenler arasında, eski Sovyetler Birliği'nden kimi suçlular bulunmaktadır (2012: 877). Amerika'da ceza hukuku alanında saha araştırmaları olan Robert M. Lombardo'ya göre, organize suç ile göçün ilişkilendirilmesi gerçeği tam olarak yansıtmaz. Yazarın 'Chicago'da Organize Suç: Mafyanın Ötesinde' isimli eserinde tespit ettiği üzere, Chicago'daki organize suç, İtalyan göçünden önce de vardı ve yaklaşık 50 yıl boyunca İtalyan katılımından bağımsız olarak Chicago'nun siyah topluluğu bu alanda etkindi. Peki, bu 'suçlu ithalatı' modeli bilgileri nereye dayanıyor

derseniz, bunların çoğu, popüler, akademik olmayan kaynaklardan aktarılıyor (04 February 2013).

Yukarıdaki verileri ve başkalarını total değerlendiren Gottfredson, göçün suç davranışını artırdığını iddia eden teoriler ile göçün suç üzerinde doğrudan etkisinin olmadığını tespit eden pratik çalışmalar arasında uyumsuzluk olduğunu tespit eder. Gottfredson, göçmen ailelerin çocuklarının suç oranının yüksek olduğunu belirten raporları (ki bu raporlarda kullanılan yakalama ve hapsedme gibi ceza-adalet sistemi verilerini) göç konusuna dikkat çekmek isteyen yönetimin taraflı tutumunu içerebileceği için eleştirmektedirler (Gottfredson, 2004: 6; Güneş, 2012: 87). Ousey ve Kubrin'e göre de göçün suç olaylarını artırdığını iddia eden teorik çalışmalar, göçün meydana getirdiği demografik-ekonomik-sosyal yapı değişikliklerini göz ardı etmektedirler. Bu nedenle de göçün suça karşı koruyucu bir rol oynayabileceğini görememektedirler (2009: 465-466; Güneş, 2012: 88).

Places vd.'nin değerlendirmesine göre, göç – suç etkileşiminde gözlenen teori ve pratik arasındaki çelişkiyi giderebilmek için analizin veriler çemberine ülkelerin içinde bulunduğu toplumsal koşulları ve farklı adalet mekanizmalarını da dâhil etmek gerekir (1996: 16-19; Güneş, 2012: 88).

3. Mekân ve Kültür Olarak Mersin

Tarihsel olarak çok eskiye dayanmasına rağmen, kent olarak Mersin'in tarih sahnesine çıkışı 19. yüzyılın ortalarına rastlamaktadır. Kentin tarihini incelediğiniz zaman çok farklı şeyleri orada göreceksiniz. Göçü bugün anladığımızı sanıyoruz ama 1800'lü yıllarda kentin kuruluşu da göçle oldu. Bu çerçeveden bakarak olayı anlayabiliriz. O dönemlerde kent, aldığı göçü kendi içinde değerlendirmiş ve onlara ekme vermiş, olanı paylaşabilmiştir.

Mersin'i kentleşme açısından özgün kılan nokta, kentin göçlerle kurulmuş olması, kısa sürede yoğun ve kitlesel bir göçe maruz kalması ve aldığı göçün kentin kimliğinden, kurumlarına ve yaşam tarzına kadar pek çok alanda somut, görünür etkilere sahip olmasıdır (Mazlum 2010:133-134).

Mersin tarihsel olarak eski bir kent olmasına karşın, yerleşim birimi olarak oldukça yeni sayılır. “Özünde bakıldığında Mersin 150-160 yıllık bir kent, 1840'larda kurulmuş, 1850'lerde şekillenmiş bir kent. 1850'lerde 630 nüfuslu bir balıkçı kasabasıdır. Amerika'da iç savaş devam ederken, Avrupa'ya taahhüt ettiği pamuğu gönderemeyen Amerika, dünya coğrafyasında ben bunu nerede üretim diye bakarken Çukurova'yı keşfeder. Çukurova'yı keşfedince Tarsus, Adana, Mersin civarında

pamuk ekimi yapılabilir durumdadır ancak bunu yapacak çiftçi yok ve çiftçi kültürü yoktur. Bu bölgede sadece Yörükler vardır, hayvancılık, meyvecilik filan yapmaktadırlar. Tarım ve zirai işlerden anlayan bir kesim yoktur. Bunun üzerine Lübnan'dan gelen Levanten gruplar, sorunu Suriye, Ürdün, Lübnan'dan felah getirmekle çözmüşlerdir (Mazlum 2010:134).

Yukarıda aktarılan bilgileri tarihi kayıtlara baktığımızda doğrulayabilmekteyiz. 19. yüzyılın sonlarında Mersin sancağının, Adana vilayetine bağlı olup, Mersin ve Tarsus kazalarından meydana geldiğini görmekteyiz. Bu dönemde Mersin sancağı dâhilinde Müslüman Türkler, Gayrimüslim Ermeniler, Katolikler, Rum-Ortodokslar, Protestanlar ve Yahudiler yaşamaktaydılar (Tutar 2004:23). Tarihsel süreçte birçok etnik grubu, kültürü içinde barındıran hoşgörü ve barış kenti olan Mersin'e ilk yerleşen Hıristiyanlardır. Farklı dinlerden gelenlerin cemaatlerini oluşturdukları, kiliselerini, sinagoglarını kurdukları Mersin, Müslüman, Yahudi, Hıristiyan çeşitli dinlerin, Arap, Ermeni, Türk, Süryani, çeşitli halkların birlikte yaşamayı başardığı ender kentlerden birisidir.

Denilebilir ki Mersin, İstanbul'dan sonra Türkiye'nin küçük bir minyatürü sayılabilecek bir kenttir. Türkiye'nin her bölgesinden aldığı göçlerle, barındırdığı

çok farklı etnik ve dinsel temele dayalı yapısıyla mozaik bir görüntü sergilemektedir (Mazlum 2010:134-135).

Mersin'in günümüzdeki nüfusu 2017 verilerine göre 1.787.649 kişidir. Ancak tahmin edileceği üzeri bu nüfus artışı doğal dinamiklerle değil, çok büyük çoğunluğu göç yoluyla gelen nüfustan oluşmaktadır. Bugün Mersin'in nüfusunun yaklaşık % 70'i göçmenlerden oluşmaktadır. Bu rakam yaklaşık 1.251.000 kişiye tekabül etmektedir. Böyle nüfus kompozisyonunda toplumsal bütünleşmenin sağlanması oldukça zordur.

Mersin, Türkiye'de yerli halkı az, göçmeni çok şehirlerden biridir. Nüfusunun büyük çoğunluğunu göç yoluyla kazanmıştır. Bu nüfus, Mersin için avantajın yanında ciddi dezavantajları ve toplumsal sorunları da beraberinde getirmektedir. 1980'li yıllardan, ağırlıklı olarak da 1990'lı yıllardan sonra Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinden terör nedeniyle aldığı kitlesel göçler, kentin toplumsal yapısını değiştirmiştir.

Başta Akdeniz ve Toros merkez ilçelerinde olmak üzere göç yoluyla 15'e yakın yeni göçmen mahallesi oluştu. Şevket Sümer, Güneş, Yeni Hal, Çay, Çilek, Özgürlük, Karacailyas, Kurdali, Mustafa Kemal, Portakal, Demirtaş, Eğriçam, Afet, Batıkent gibi mahalleler bu göç sonucu oluştu. Bu mahalleler genelde

gecekondu mahallesidir ve konut kalitesi olarak düşük standartlı gecekondu, baraka ya da teneke türü malzemelerden inşa edilmiş, kent hukuku dışında kalan alanlardır. Bilindiği üzere “Türkiye’de kentleşme süreci, ne kamu öncülüğünde planlı, ne de kamunun düzenlediği açık piyasa kuralları içinde gerçekleşmektedir. Büyük kentlerimizin çevresindeki yeni yerleşmeler, büyük ölçüde, kent hukuku kuralları dışında, kuralları açıkça bilinmeyen, kurumları kolayca algılanmayan bir süreç içinde oluşmaktadır” (Erder 2002: 53).

Mersin kenti göç-terör etkileşimini yoğun yaşamış bir kenttir. 1990’lı yıllarda ülkenin Doğu ve Güneydoğusu’nda hız kazanan terör eylemleri göçleri en çok etkileyen faktör olmuştur. Göç sonrası Mersin’de oluşan mahalle ve yerleşim birimleri ironik bir biçimde uzun bir süre terörün besleyici can damarı olmuştur. Her ne kadar yerel yönetenler, “Mersin kentinde yapılan alan araştırması sırasında ortaya çıkan ilgi çekici hususlardan biri, zorunlu göç mağduru Kürt kökenli vatandaşların üzerinden kurulan yerel söylem, göçmenlerin yaşadıkları sosyal-ekonomik sorunlara odaklanırken, ulusal popüler basının Mersin’i patlayacak bir saatli bomba gibi sunarak sorunsalı daha ideolojik bir söylem içerisinde tutmasıdır...Birçoklarının vurguladığı gibi aslında bu

sorun, kentte ikâmet eden Kürt kökenli vatandaşlar ve diğerleri arasında yaşanan bir sorun değil, daha çok medyanın tırmandırdığı bir konudur” (Yaka, Işık vd. 2008:25) şeklinde beyanat verseler de durum gösterildiğinin aksine kentsel gerilimin maksimize olduğu bir toplumsal durumu yansıtmaktadır.

SONUÇ

Göç ve terör etkileşimi konusu günümüzde göç alan ve göç veren bütün ülkeleri ilgilendirmektedir. Özellikle göç alan yerlerde ‘teröristlerin yabancılar arasından çıktığı’ algısı yaygın ise de ve görgül örnekler bunu desteklese de göç ve terör arasında doğrusal ilişki kurmak yanıltıcı olabilir. Aslında göçle gelenler kendileri ve aileleri için yarın endişesi yaşayan; barış ve düzen içinde çalışmak, eğitim görmek... ve böylece rahat yaşama kavuşmak isteyen insanlardır. Çoğu kez medya göçmen suçluluğunu sansasyonel haberlerle veriyor ise de şu ana kadar yapılan araştırmalar ve istatistikler konunun acil bir yönünü kesin olarak ortaya koyamamıştır. Pek çok araştırma sonucuna göre, göçmenlerin suç oranı yerli halktan yüksek değildir. Örneğin, İçişleri Bakanlığı verilerine göre, ülkemizde sayıları 3 milyonu aşan Suriyelilerin, karıştıkları olayların Türkiye’deki toplam asayiş olaylarına oranı 2014-2017 arasında yıllık ortalama %1,32’dir (İçişleri

Bakanlığı, 05 Temmuz 2017). Göçmen suçluluğunun nedenlerine bakıldığında önde gelen faktörün sosyal değerlerdeki uyuşmazlık ve kültür çatışmaları olduğu söylenebilir. Bunun dışındaki nedenler suçu doğuran değil suç işlenmesini kolaylaştıran niteliktedirler (Alpaslan, 1975: 129-130).

Yabancı suçluluğun önlenmesi öncelikle eğitime dayanmaktadır, göçmenlerin eğitimi alanındaki çalışmalar planlanmalı ve hızlandırılmalıdır (Alpaslan, 1975: 130).

Yukarıda yer alan açıklamalar daha çok uluslararası göç yoluyla gelmiş yabancılarla ilgilidir. Göçmenlerin suç işleme oranları bu anlamda Mersin'deki durumla kıyaslanamaz. Bu noktada Mersin'in durumu özgül bir durumdur. Mersin'in %70'lik dışardan göç alma durumu uluslararası nitelikli değil, ulusal niteliklidir.

Günümüzde Mersin'in ve diğer birkaç metropol kentin en büyük sorunu gelen göçerlerin kente entegre edilememesidir. Bu nüfusun kendi olanaklarıyla ve oluşturdukları yerleşim birimlerinde homojen olması ve kentin olanaklarından yararlanamaması nedeniyle aidiyet oluşturamadılar. Kente aidiyetin oluşturulamaması, diğer yandan sunulan sosyo-ekonomik olanakların kısıtlılığı terör örgütleri açısından bulunmaz bir fırsata dönüşebilmektedir. Bu bağlamda Mersin, “işsizlik ve

mekânsal ayrışma bağlamında kentin kenarında yaşayan bu nüfusun yaşam alanlarının, sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik süreçler içindeki rollerinin kavranması sadece varolan koşulların çözümlenmesi için değil, aynı zamanda gelecekte kentlerde karşılaşılabilecek durumların ve dinamiklerin, sorunların ve çözümlerinin kavranması için de önemli bir konuma sahiptir” (Yaka-Işık vd. 2008:28).

Özellikle 1990 sonrası gerek terör örgütünün baskısı, gerek can ve mal güvenliği kaygısı, gerekse zorunlu köy boşaltmalar sonrasında gelenler kente uyum sağlayamadılar çünkü zaten bu insanlar terör nedeniyle mecburen gelen insanlardı. 1990 öncesinde gelenler ise bir işin ucundan tutup kendilerini Mersinli olarak benimsemiş insanlar olarak varlıklarını sürdürmekte, çoğunun çalıştığı bir işi olup, geçimini rahatlıkla sağlayabilmektedir.

Mersin’in diğer kentlerden farkı birçok mahallesinin teröre ve etkilerine maruz kalan insanların göç sonrası kentte homojen kültür adacıkları oluşturmalarıdır. Yerel yönetimlerin yetersiz çabaları bu insanların kentlilik bilinci ve kente aidiyet geliştirmelerinin önünde set oluşturmuştur. Bu durum ise terör sonucu oluşan mekânların teröre destek veren, terörün yaşama alanı bulduğu mekânlara dönüşümüne yol açmıştır. Bu insanların yaşadıkları mekânların çok

kötü koşullar içermesi, ailelerin kalabalık oluşu, çoğu kez bütün hane halkının aynı odada yaşaması, işsizliğin çok yüksek olması kanun dışı birçok eylemin oluşumuna zemin hazırlamıştır. Güneş'in yaptığı çalışmada elde bulgular bu savımızı destekler niteliktedir. “Geçmişin intikamını bilinçli olarak alma duygusu yok ama bir intikam duygusu söz konusu. Bir totem oluşturmuşlar, hayatlarındaki tüm olumsuzluklara karşı psikolojide vardır ya yanılısma yapıyorlar devleti suçluyorlar ve tüm olumsuzlukların kaynağını geçmişlerinde arıyorlar...Bölücü terör örgütü de zamanında bazı kamu görevlilerinin yapmış oldukları kişisel hataları devlete mal etme propagandası ile bu düşünceyi devamlı canlı tutmaya çalışmaktadır. Ayrıca 90 sonrası buraya gelip, burada doğan, hayatında hiç memleketini görmeyen çocuklara bazı aileler efsanevi hikâyeler anlatmak suretiyle onlara bu duyguyu vermeye çalışıyorlar” (2012:103-104).

Kısacası Mersin, göçle gelen nüfusun kente entegre edilememesi nedeniyle gettolaşmış mahallelerin ortaya çıktığı bir kenttir. Bu mahalleler terör mağdur olanların, zamanla terörün altyapısını oluşturduğu bir kimliğe büründüler.

Kaynakça

Alpaslan, M. Ş. (1975). *Yabancı İşçilerin Suçluluğu*. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 41, Sayı 1-2, 109-131.

Anonymous 1 (04 February 2013). *Q&A with Organized Crime in Chicago author Robert M. Lombardo*.

Nuversity of Illinois Press Blog. Erişim: 03.10.2017.

<https://www.press.uillinois.edu/wordpress/?p=11240>

Behar, C. (1999). *Türkiye'nin Fırsat Penceresi Demografik Dönüşüm ve İzdüşümleri*, İstanbul: TÜSİAD.

Bianchi, M. & Buonanno, P. & Pinotti, P. (2008). *Migration and Crime: An Empirical Analysis*, Temi Di Discussione Series, No: 698, December 2008, 1-33.

Castells, M. (1997). *Kent, Sınıf, İktidar*, Çev. A. Erendil, Ankara: Bilim ve Sanat.

Erder, S. (2002). *Kentsel Gerilim*, Ankara: UMAG.

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. Çev. Cemal Güzel. İstanbul: Kırmızı.

Gottfredson, M. R. (2004). *Crime, Immigration and Public Policy*, California: Merage Foundation For The American Dream.

Güneş, M. E. (2012). *İç Göç Terörizm İlişkisinde Mersin Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara:

Polis Akademisi, Güvenlik Birimleri Enstitüsü,
Uluslararası Güvenlik Anabilim Dalı.

İçişleri Bakanlığı (05 Temmuz 2017). *Basın Açıklaması*.
Erişim 18.10.2017. [https://www.icisleri.gov.tr/basin-
aciklamasi05072017](https://www.icisleri.gov.tr/basin-aciklamasi05072017)

Kocacık, F. & Çağlayandereli, M. & Mazlum, A. (2011).
*Kentleşme Sürecinin Postmodern Bağlamı Olarak Yaşam
Kalitesi Kavramı ve Bir Görgül Örnek: Tunceli*, s.141-
147, 1. Uluslararası Tunceli Sempozyumu, 4-6 Ekim
2010, Tunceli.

Martinez, R. & Lee, M. (2000). On Migration And
Crime, *Criminal Justice 2000, 'The Nature Of Crime:
Continuity And Change, Vol. 1*, Washington: U.S
Department of Justice Office of Justice Programs, 485-
524.

Mazlum, A. (2010). *Kentleşme Sürecinde Toplumsal
Farklılaşma ve Bütünleşme: Mersin İli Örneği*.
Yayınlanmamış Doktora Tezi. Sivas: Cumhuriyet
Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji
Anabilim Dalı.

Places, D. & Evans, J. & Dandurand, Y. (1996).
Migration and Crime: A Canadian Perspective,
Vancouver: The International Centre for Criminal Law
Reform and Criminal Justice Policy.

Qusey, G. & Kubrin, C. (2009). *Exploring the Connection Between Immigration and Violent Crime Rates in U.S. Cities: 1980-2000*, Social Problems, 56 (3), 447-473.

Ramsay, W. M. (1960). *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, Çev. M. Pektaş. İstanbul: MEB.

Tanaydın, M. (2017). *Gecekonduunun Varoşa Dönüşme Sürecine Uyuşturucu Alt Kültürünün Etkileri (Mersin Örneği)*, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin.

Tekeli, İ. (2014). *Türkiye'yi Anlamanın Yolu Kentlerini ve Demokrasisini Tanımaktan Geçiyor*, Doğu-Batı Dergisi, Sayı 67, ISSN:1303-7242, s.63-84.

Thomas W. & Znaniecki, F. (1918). *The Polish Peasant in Europe and America – Monograph of an Immigrant Group*. Volume I: Primary – Group Organization. Boston: Richard G. Badger: The Gorham Press.

Tutar, A. (2004). *XIX. Yüzyılın Sonlarında Mersin Sancağında Müslümanlar ve Gayrimüslimler*, Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 9 (2), s.23-36.

Yaka, A., Işık, İ. E. vd. (2008). *Günümüz Türkiye'sinde Yaşanan İç Göçler: Bütünleşme mi, Geri Dönüş mü? Final Raporu*, TÜBİTAK Projesi Sonuç Raporu, Proje Kodu: 106K131, İstanbul.

YEREL YÖNETİMLER PERSPEKTİFİNDEN ULUSLARARASI GÖÇMENLER: SURİYELİLER ÖRNEĞİ

Doç.Dr. Hakan EVİN

Adıyaman Üniversitesi, İİBF., hevin@adiyaman.edu.tr

Prof.Dr. Berkan DEMİRAL

Trakya Üniversitesi, iiBF.berkandemiral@trakya.edu.tr

1.GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz süreçte göç, göç yönetimi ve göç yönetişimi kavramları sık sık gündeme gelmektedir. Doğal afetler, ekonomik gerekçeler, savaşlar, zulüm görme korkusu vb. gibi unsurlar kişilerin/kitlelerin temel göç hareketlerinin temel nedenleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Her zaman geçerli bir olgu olan göç, kısaca, bir hareketliliği ifade etmektedir. Göç hareketleri farklı biçimlerde de olsa her dönem varlığını sürdürmektedir. Özellikle, sanayileşme ve buna bağlı kentleşme hareketleri; savaşlar, ekonomik ve sosyal olumsuzluklar, siyasal mücadeleler, kültürel erozyonlar ve diğer birçok faktörler, göçün kitleler açısından bir çıkış yolu olarak görülmesi sonucunu ortaya çıkarmıştır. Kişiler/kitleler,

buldukları yerlerdeki olumsuz koşullardan kurtulmak ve yeni yerin avantajlarına sahip olma isteğiyle göç etmektedirler. Göç hareketleri ulusal ya da uluslararası boyutlarda gerçekleşmektedir. Ulusal boyuttaki göç hareketleri iç göç; ülke sınırlarını aşan ve diğer ülke sınırlarına yönelen göçler ise uluslararası göç olarak tanımlanmaktadır. Etki ve sonuçları bakımından göç olgusu ve göçün yönetimi daha çok 19. yüzyıldan itibaren ulus devletler çağında belirginleşmiştir. Bunda ulus devletlerin toprakları üzerinde egemenliklerini pekiştirmesi etkili olmuştur. Zira bu dönemde ulusal sınırlar çizilmiş ve sınırları geçenler yurttaş veya yabancı kimlikleri ile kayıt altına alınmıştır.

Ülkelerin göç yönetimi politikalarının iki yönlü olduğu söylenebilir. Birincisi ülke dışına göç verme politikasıdır. Burada amaç dış ülkelere elde edilecek girdilerle büyüme, kalkınmaya aracılık etmektir. İkinci boyutu ise, göç alma politikasıdır. Bu ek bir yük oluşturduğu için genellikle istenmeyen bir durumdur. Sadece ülkenin ihtiyacı varsa nitelikli işgücü gibi sınırlı bir kesimin ülkeye girişi arzulanır. Onun dışındaki göç sıkı denetimle kontrol altında tutulmaya çalışılmaktadır. Ülkelerin göç yönetimi de büyük ölçüde ikinci boyut üzerinde yoğunlaşmaktadır. Göç hareketleri günümüzde daha çok gelişmiş batı ülkelerine yönelik olmakla birlikte Türkiye’yi de oldukça etkileyen bir sorundur.

Osmanlıdan beri Türkiye'nin en çok karşılaştığı göç türü uluslararası korumaya muhtaç mülteci ve sığınmacı gruplardan oluşmaktadır.

Türkiye'de hem 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun öngördüğü göç yönetimi yapılanması hem de öncesinde oluşturulmuş parçalı göç yönetimi yapılanması bütünüyle merkezi yönetimi ve taşra uzantılarının ağırlıkta olduğu bir görünüm arz etmektedir. Bu nedenle göç yönetimi ile ilgili kurumsal yapılar genellikle başkentte örgütlenmiş ve taşra teşkilatları aracılığıyla belirledikleri politikaları ve aldıkları kararları uygulamaya geçirmektedirler. Bu bağlamda göçün yönetilmesi konusunda sadece göç politikalarının belirlenmesi ve merkezi yönetim kuruluşları tarafından uygulamaya konulması yeterli olmayıp, uluslararası işbirliğinin yanı sıra kamu kurumları arasında, kamu kurumları ile sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler arasında koordinasyon ve işbirliğinin sağlanarak göçün olumsuz etkilerini en aza indirilebilmesi için yönetişim temelli bir yaklaşım geliştirilmelidir.

2.KURAMSAL ÇERÇEVE

Göç olgusu tarihin her döneminde var olmakla beraber özellikle 19. yüzyıl, göçlerin yoğun olarak yaşandığı ve bu nedenle bazı düşünürler “Castless ve Miller” bu

yüzyılı, göçler çağı olarak nitelendirmektedir. Göç, çok yönlü bir kavramdır ve göç olgusu, toplumsal, ekonomik ve siyasal nedenlere dayandığı gibi bu alanlardaki gelişmelerin nedeni de olabilir. Bu sebeple coğrafyadan sosyolojiye, tarihten iktisada kadar çok çeşitli bilim dallarının ilgi alanına girmiştir (Kurt, 2006: 149-150).

Literatürde göç kavramını tanımlamaya yönelik pek çok çalışma yapılmıştır. Çalışmaların ortak özelliği, göçün bir nüfus hareketliliği olarak değerlendirilmesi ve bu nedenle de göçleri sınıflandırmaya çalışan, göçlerin sebep-sonuçlarını ortaya koyan çalışmalar olmalarıdır. Göç olgusu, ekonomiden siyasete, kentleşmeden, hukuka, kültürel ve demografik yönden pek çok boyutun bir arada düşünülmesini gerekli kılan bir kavramdır. Göç, beşeri coğrafyaya göre “mekânsal değişiklik”; nüfus bilimine göre “nüfus hareketi”; iktisat bilimine göre ise “bir üretim faktörünün yani işgücünün hareketi” olarak tanımlanmaktadır (Somuncu, 2006: 2).

En genel tanımı ile göç, fert/kitlelerin mekânsal boyutta uzun ya da kısa süreli yer değiştirme hareketleri olarak ifade edilebilir. Kişiler göç eylemini çeşitli nedenlerle gerçekleştirirler. Bu hareketlilik geçici ya da kalıcı olabilir. Mekânsal değişikliğin yanında göç, mesafe olarak da kısa ya da uzun mesafeleri kapsayan bir yapıya sahiptir. Bazen kırdan kente bazen kentten kıra bazen

bölgeler arası bazen ülkeler arası ve hatta kıtalar arası göç hareketlerine rastlamak olasıdır. ‘‘Karpat’a (2003: 3) göre göç, asıl yerinden ulaşılmak istenen yere harekettir. Everett Lee (1996: 16), göçü genel olarak kalıcı ya da yarı kalıcı yer değiştirmeler olarak tanımlar. Benzer şekilde Kearney’e göre (1996: 374) göç, insanların bir coğrafya üzerine yer değiştirmeleridir. Ozankaya (1984: 56) da aynı yaklaşımla göçü, bireylerin ya da toplumsal kümelerin bir yerden başka bir yere gitmeleri şeklinde ele alır. Bu tanım göçün bireyler dışında ayrıca toplumsal gruplarca da yapıldığını belirtmesi nedeniyle diğer tanımlardan ayrılmaktadır. Akkayan’a (1979) göre göç, kişilerin hayatlarının gelecekteki kısmının tamamını veya bir parçasını geçirmek üzere, bir yerleşim biriminden diğerine yerleşmek kaydıyla yaptıkları coğrafî bir yer değiştirme olayıdır. Üner (1972: 77) ise daha dar bir tanımlamayla göçün kent, köy gibi yerleşme birimlerinden diğerine yerleşmek için yapılan nüfus hareketleri olduğunu belirtir. Bu tanımlamaların ortak özelliği göçe yalnızca coğrafî bir değişiklik olarak bakmalarıdır. Göçün sosyal, kültürel, siyasi ya da ekonomik boyutunu göz ardı eden tanımlamalardır. Eisenstadt (1954: 1) ve Jackson (1986: 2), göçün sosyolojik boyutunu dikkate almış ve coğrafî olarak yer değiştirmeden öte, göçün bir toplumdan başka bir topluma yapıldığını işaret etmişlerdir. Dolayısıyla ülkeler

arası göçle birlikte ülke içinde yerleşim yerleri arasında yapılan göçlerle yaşanan kültürel değişim de ifade edilmektedir. Gönüllü (1996: 102) de benzer şekilde göçün her şeyden önce fiziksel bir hareketlilikten çok toplumsal yönüne dikkat çekmektedir. Özer (2004: 11) ise göçü, coğrafi yer değiştirme sürecinin sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi boyutlarıyla toplum yapısını değiştiren nüfus hareketleri olarak tanımlamıştır” (Sarı, 2016: 1-11). Göçle ilgili yukarıdaki tanımlar incelendiğinde bazı farklılıklara rağmen ortak unsurun “yer değiştirme” olduğu görülmektedir.

Son yıllarda göç edenlerin sayısındaki artış dikkate alındığında küreselleşmenin, bölgesel çatışmaların, yoksulluğun, ulaşım ve iletişim olanaklarının gelişmesi göç olgusunu sanıldığı gibi yalnızca az gelişmiş ülkelerden gelişmiş ülkelere gerçekleşen bir “yer değiştirme” eylemi olmaktan öteye taşımış, göçün yapısında meydana gelen siyasi, ekonomik, ekolojik, sosyal ve bireysel temelli birtakım değişimler gelişmekte olan ülkeleri de göç veren ve alan ülkelere arasına katmıştır. Bu çerçevede olmak üzere son yıllarda göç kavramının çeşitlendiği ve birçok alt başlığa ayrıldığı görülmektedir: iç ve dış göç, serbest ve zorunlu göç, mülteci, göçmen, kaynak-transit-hedef ülke gibi kavramlar bunlar arasında sayılabilir. Bu bağlamda Petersen (1996: 6-11), göçü dörde ayırır. İlkel göç,

insanların doğal afet, kuraklık gibi ekolojik sebeplerden dolayı başka yerlere göç etmesini; zorlama ile yapılan göç, yönetimler ya da egemen gruplar tarafından göçe belli grupların zorlanmasıyla ortaya çıkan yer değiştirmeleri; serbest göç ile bireylerin kendi iradeleri ve bireysel sebepleri ile yaptıkları göçü; ve son olarak da kitlesel göç, serbest göç ile göç eden bireylerin arkasından diğer bireyleri de sürüklemesi ile ortaya çıkan göçü tanımlamaktadır. Fichter (1991: 155) ise göçü, iradi ve iradi olmayan göç şeklinde ayrıma tabii tutmaktadır. Ancak bir göçün gönüllü ya da zorunlu olup olmadığını ayırt etmek biraz güçtür. Nitekim iktisadi, savaş ya da rejim baskısı gibi nedenlerden dolayı gönüllü olarak göç etmiş gibi görünenlerin aslında başka seçenekleri olmadığı için zorunlu olarak göç etmiş olma olasılığını da değerlendirmek gerekir. Diğer bir göç ayrımı ise ülke sınırları esasına göre yapılan iç göç ve dış göç ayrımıdır. Ülke sınırları içinde gerçekleşen göçe iç göç, ülke sınırlarını aşan göçe ise dış göç olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca niteliklerine göre işgücü ve beyin göçü ile yasal ve yasadışı göç şeklinde de tasnif yapılabilir.

Çeşitli nedenlerle yaşadıkları yeri değiştiren insanlar uluslararası kurumlar tarafından ve belgelerde mülteci, sığınmacı ve göçmen gibi isimlerle tanımlanmaktadır. 1951 tarihli “Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin

Sözleşme” Cenevre sözleşmesine göre Mülteci; ülkesinde ırk, kimlik, din, siyasal düşünce ve toplumsal konum gibi konularda mensubu olduğu devletin ona tarafsız davranamayacağı düşüncesi nedeniyle kendisini baskı altında hissederek devletine olan güvenini kaybetmesi ve ülkesini terk edip başka bir ülkeye sığınma talebinde bulunmakla birlikte söz konusu talebi o ülke tarafından kabul edilen kişidir” şeklinde ifade edilmiştir (BM, 1951). Mültecilerin uluslararası hukukta bugünde geçerli olan yasal düzenlemeleri 1951 Cenevre Sözleşmesi” ve “1967 Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Protokol” çerçevesinde belirlenmiştir. Bu düzenlemeler taraf olan ülkelere biri coğrafi diğeri de tarihi olmak üzere iki istisna yapma olanağı vermiştir. Bunun üzerine Türkiye mülteci kavramına 6458 sayılı YUKK’ da atıfta bulunarak mülteci ve şartlı mülteci ayırımına gitmiş, bu iki ayırım arasında ölçüt olarak da olayların Avrupa ülkelerinden meydana gelip gelmemesi gösterilmiş ve Avrupa dışından Türkiye’ye gelenlere mülteci statüsü tanınmamıştır. Göçmen ise, genellikle ekonomik ya da içinde bulunduğu koşullardan memnun olmaması nedeniyle ülkesini gönüllü bir biçimde terk ederek başka ülkeye yasal veya yasal olmayan yollardan giren kimse(ler)dir. Bunlar mültecilik hakkı ve statüsünden yararlanamamaktadırlar. Sığınmacı kavramı da, 1951 tarihli Cenevre sözleşmesinde belirtilen nedenlerle

ülkelerini terk etmek durumunda kalanları tanımladığı halde henüz göç ettikleri ülkenin resmi makamları tarafından kendilerine mültecilik statüsü tanınmamış olan kimseleri ifade etmektedir.

Türkiye’de sayıları 3,6 milyona ulaşan Suriyeli göçmenlere ilişkin ilk sorun noktası Türkiye’nin göçmen statüsünü kabul etmemesinden kaynaklanmaktadır. Türkiye Suriye’den gelen sığınmacılara geçici koruma statüsü vererek onların her türlü zorunlu ihtiyaçlarını karşılamayı taahhüt etmiştir. Türk hukukunda geçici koruma kanun düzeyinde 4.4.2013 tarih ve 6548 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile düzenlenmiştir. Konuya ilişkin ülkemizde kabul edilen bu yasa yurtdışından Türkiye’ye göç edenleri 4 farklı sınıfta tanımlamaktadır. Türkiye’ye gelen Suriyeliler başka olumsuz sonuçlara neden olmamak adına göçmen olarak değil geçici koruma altındakiler sınıfına dahil edilmektedirler. İlgili yasanın 91. maddesi geçici korumaya ilişkin tanımı da yaparak konuya ilişkin düzenlemeleri göstermektedir. Aynı kanununun 63 ve 91. maddeleri mülteci ya da şartlı mülteci kapsamında değerlendirilmeyen bu sığınmacılar için ikincil ve/veya geçici koruma uygulanacağını belirtmektedir. Bu durumda bu kişilerin göçmen statüsünde tanımlanmamasını ve bunlara ilişkin düzenlemeleri zorlaştırmaktadır.

3.TÜRKİYE'DE GÖÇÜN YENİ AKTÖRLERİ: SURIYELİLER

Suriye'deki siyasi karışıklıkların iç savaşa dönüşmesiyle birlikte, Nisan 2011 tarihinden itibaren en büyük insani krizlerden birisi yaşanmaya başlanmıştır. 2011 yılı öncesi 21 milyon nüfusu olan Suriye'de iç savaşla birlikte halkın yarısından fazlası evlerini, 5,5 milyonu aşan sayıdaki Suriyeli ise ülkesini terk etmek zorunda kalmıştır. Suriye'yi terk eden 5,5 milyondan fazla mültecinin 3,2 milyonu, yani yarısından fazlası Türkiye'de yaşamaktadır. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre ülkelerindeki iç savaştan kaçıp Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin sayısı toplam nüfusun %4'üne denk gelmektedir.

Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların geldikleri Suriye kentleri açısından bir değerlendirme yapıldığında toplam sığınmacıların %36'ya yakını Halep'ten gelmiştir. Halep'i sırasıyla %20,9'la İdlip, %10,9'la Rakka, %9,2'ile Lazkiye, %7,5'le Hama, %5,4'ile Hasiçi, %3,9'ile Deyrizor, %3,8'ile Şam, %1,7'ile Humus takip etmektedir. Yaklaşık %10'u ise diğer Suriye kentlerinden gelmiştir (AFAD; 2013:15).

Sınıra yakın 10 İl'de 21 barınma merkezi/kamp kurulmasına rağmen, gelen mülteci sayısının da büyüklüğü nedeniyle, mülteciler sınır bölgelerinden

Türkiye'nin içlerine doğru dağılmaya başlamışlardır. Ekim 2017 itibarıyla Türkiye'deki sayısı 3,2 milyonu bulan Suriyelinin sadece %8'i yani 228.454'ü sınır bölgesine yakın yerlerde kurulan kamplarda yaşamaktadır. 3 milyona yakın Suriyeli ise kent mültecileri olarak Türkiye'nin bütün kentlerinde yaşamlarını sürdürmektedirler (AFAD: 2017).

Nüfusa oranla Suriyeli mültecilerin en yoğun yaşadığı il Kilis. Şehirde yaşayan toplam 129 bin mülteci, Kilis nüfusunun %49'unu oluşturuyor. Kilis'i %27 ile Hatay, %23 ile Şanlıurfa, %17 ile Gaziantep izliyor. İstanbul ise sayı olarak en fazla Suriyeli göçmenin yaşadığı il olmuştur. İstanbul'da yaklaşık 518 bin (%3,5) Suriyeli göçmen yaşamaktadır. İstanbul'u sırasıyla 449 bin ile Şanlıurfa, 426 bin ile Hatay, 342 bin ile Gaziantep izliyor (http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_).

Suriyeli Göçmenlerin birincil tercihleri anakentler gibi görülmektedir. Suriyelilerin bu süreçte anakent tercihleri daha liberal ya da sosyal demokrat eğilimli kişilerin yaşadığı sahil anakentleri yerine daha muhafazakâr eğilimli kişilerin yaşadığı anakentleri tercih etmektedirler.

Ekim 2017 itibarıyla Türkiye'de bulunan 3,2 milyonu aşkın Suriyelinin demografik özelliklerine bakıldığında, 0-4 yaş grubunda yer alan Suriyelilerin sayısının

456.000'den (%14) fazla olduğu görülmektedir. Türkiye'deki Suriyelilerin yaklaşık %46'sı 18 yaş altı çocuk ve gençlerden oluşmaktadır. Genç nüfus eğitim ihtiyacını gözler önüne sermektedir. Eğitim çağında olan (5-17 yaş) olan Suriyeli çocuk sayısı 1.066 bin (%33)'dir. Çalışma çağında (15-65 yaş) olan nüfus ise yaklaşık 1.944 bin (%61)'dir.

Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin cinsiyet açısından dağılımına baktığımızda ise nüfusun %54'ü (1.743.334) Erkek, %46'sını (1.508.663) ise kadınlar oluşturmaktadır (http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_).

4.YEREL YÖNETİMLER VE SURİYELİ MÜLTECİLER: YASAL VE İDARİ DURUM

Dünyanın hemen her yerinde yerel yönetimler, özellikle de belediyeler ciddi sayıda kent mülteciyi barındırmaya başladıklarında mülteciler konusunda inisiyatif sahibi olurlar. Bunun önemli nedenlerinden birisi de sosyal içirme, yerel uyum süreçleri, toplumla karşılaşma, temel ihtiyaçların acilen giderilmesi gibi hususların, işin doğası gereği yerel yönetimlerin ilgilenmesi gereken konular olmasıdır. Türkiye'deki düzenlemelerde ise yerel yönetimlerin sürece yeterince katıldıkları söylenemez (Erdoğan, 2017: 40). Bunun temel nedeni ise Türkiye'de yerel yönetimlerin, özelde ise belediyelerin mülteciler konusunda hangi esaslara göre faaliyette bulunacağı ve

hizmet vereceği konusunda ciddi bir belirsizliğin varlığıdır. Bu konuda belediyelerin temel hukuki dayanağı 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu olduğu görülmektedir.

Belediyelerin Suriyeli mültecilere yönelik politikalar oluşturulması ve uygulanması konusunda 5393 sayılı Belediye Kanununun 13 ve 14. maddelerini kendilerine dayanak aldıkları görülmektedir. 5393 sayılı Kanun, mültecilere yönelik hizmetler için “açık kapı” bırakmış, ancak zorunlu bir görev yüklememiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Hemşehri Hukuku”na ilişkin 13. maddesi: “Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar.” ve aynı yasanın “Vatandaşlığı” esas alan 14. maddesi: “Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.” ifadesi ile kanun hükümlerinin belediyelere mültecilere hizmet sunma olanağı ve yükümlülüğü yarattığı söylenebilir. Ancak 5393 sayılı Belediye

Kanununda göç yönetimi konusunda doğrudan belediyelere verilmiş bir yetki ve görevden söz edilemez. Yine aynı yönde olmak üzere Büyükşehir Belediyelerini düzenleyen 5216 sayılı kanunun belediye yetkileri başlıklı 7. maddesinde de de böyle bir düzenleme görülmemektedir. 7. maddesinin “u” fıkrası “il düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek” ile “v” fıkrasında “sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak...” sayılan görevler bu kapsamda değerlendirilebilir.

Yasalarda bu alandaki yetkileri yeterince açık olmamakla birlikte, özellikle belediyelerin Suriyeli sığınmacılara yönelik gıda, giyim vb. acil ihtiyaçların bir kısmını sağlama, bu kişilere yönelik yardım kampanyaları başlatma şeklinde faaliyetler yürüttükleri ve harcama yaptıkları görülmektedir. Belediyeler nüfus ölçütü esas alınarak merkezi yönetim bütçesinden almış oldukları payı göçten kaynaklı fazla nüfus için de harcamak durumunda kalmaktadırlar. 2015 yılında yayınlanan

“Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Etkileri” adlı raporda kentlerdeki yoğunluklarına göre göçle gelenlerin belediye bütçeleri üzerinde ek %10 maliyete sebep oldukları belirtilmektedir (ORSAM ve TESEV, 2015: 36).

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun (YUKK) Göç İdaresinin görev ve yetkileri başlıklı 104. maddesinin 2. fıkrasında; “Genel Müdürlük, görevleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği ve koordinasyonu sağlamakla yetkilidir.” denilerek yerel yönetimlerin bu alana ilişkin çalışmaların neresinde yer aldığı, bu alandaki politikanın belirlenmesi ve uygulanmasındaki rolleri hakkında herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, bu birimlere yalnızca kısmi bir paydaşlık statüsü verilmekle yetinildiği söylenebilir.

Belediyeler 5393 sayılı yasanın 13. maddesine dayanarak “hemşehri hukuku” mültecilere yardım yaparken aynı yasanın 14. maddesi ise yardımı “vatandaşlık” koşuluna bağlamaktadır. 5393 sayılı yasanın mültecilere hizmetler anlamında çelişkili gibi görülen bu iki hükmü, belediyelerin faaliyetlerine de yansımaktadır. Bu bağlamda belediyelerin, vatandaş olmayanlara belediye bütçesinden yapılacak harcamalarının Sayıştay tarafından

“usulsüzlük” olarak değerlendirilebileceği endişesini de taşıdıkları görülmektedir.

Mültecilerin ülkeye girişi, kayıtlanması ve ulusal-uluslararası hukuk bağlamında statülerinin belirlenmesi sürecinde merkezi yönetimin inisiyatif sahibi olması, dünyanın hemen her yerinde gözlenen bir uygulamadır ve doğru olan da budur. Ancak mültecilerin/yabancıların hayatı, sadece kayıtlama ve hukuki statüleri ile sınırlı değildir. İşte bu konuda görev üstlenmesi gereken kurumlar ise yerel yönetimler olmaktadır. Türkiye; ABD, Kanada, Yeni Zelanda, Avustralya gibi tipik bir “göç ülkesi” olmadığı için, yerel yönetimlere ara süreçler için görev ve yetki verilmesi de öngörülmemiştir. Oysa bir ülkede mültecilerin % 90’ından fazlası kent mülteci haline dönüşmüşse, kentler kendi bölgelerindeki nüfusun %100’ünden bile fazla mülteci ile birlikte yaşamak zorunda kalmışlar ise, özellikle de “uyum” ve “katılım” konularında yerel yönetimlere görev, yetki ve buna uygun kaynaklar verilmesi gerektiği açıktır (Erdoğan, 2017: 43).

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Suriye’deki savaşın ve insani krizin 7. yılının eşliğinde Türkiye büyük bir mülteci sorunu ile karşı karşıya. Ekim 2017 verilerine göre, Türkiye’deki Suriyeli mülteci sayısı 3,2 milyona ulaştı. Bu sayı ile Türkiye en fazla Suriyeli

mülteci nüfusu barındıran ülke konumunda. Türkiye geçmişte de büyük göç akımlarıyla karşılaşmıştı ancak göçmen sayıları hiç bu kadar yüksek, göçmenlerin kalış süreleri de bu denli uzun olmamıştı. Bu mültecilerin sadece %8’i 10 ildeki kısa vadeli bir probleme çözüm niteliğinde kurulmuş olan 21 kampta yaşamakta, geri kalanı Türkiye’nin bütün illerinde “kent mültecileri” olarak Türk toplumu ile birlikte yaşamaktadır.

Belediyelerin en temel sıkıntısı yasal ve idari anlamda görev sınırlılıklarıdır. Mültecilere hizmet verebilmek, yasal ve idari sınırlılıkları ortadan kaldırabilmek noktasında “hemşehri hukuku”na dayanarak muhtaçlara/yoksullara yardım yapmaktadırlar. 5393 sayılı yasada belediyelerin T.C. vatandaşı olmayan kişilere hizmet vermesi konusunda önemli bir belirsizlik söz konusudur. Yasanın “hemşehri hukuku”na da vurgu yaparak yeniden düzenlenmesi ve hizmet alanının “belediye sınırları içinde yaşayan vatandaşlar ve kayıt altında olan bütün bireyler” şeklinde genişletilmesi uygun olacaktır.

Belediyelere, kendi sınırları içerisinde yaşayan T.C. vatandaşları esas alınarak merkezi bütçeden mali kaynak aktarılmaktadır. Ancak bugün, yerli nüfusunda daha fazla mülteciye sahip kentlerimiz varlığı söz konusudur. Bu

nedenle mülteciler için, yerleşmiş oldukları belediyelere kayıtlı kişi başına ilave mali destek verilmelidir.

Belediyelerin mültecilere yardım/destek çalışmalarında en önemli sorunlarından biride kendi sınırları içinde yaşayan mültecilerle ilgili sağlıklı bilgi ve veri eksikliğidir. Bu bağlamda belediyelerin kendi oluşturmuş oldukları veri tabanları yanısıra Merkezi yönetimin mültecilere ait verileri belediyeler ile paylaşması yardımlarda mükerrerliğin önüne geçmeyi ve belediyelerin faaliyetlerini doğru planlayabilmelerini sağlayacaktır.

Aynı zamanda Büyükşehir Belediyesi tarafından Büyükşehir Belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında ortak bir veri tabanı oluşturulmalı, bu sorumluluk Büyükşehir Belediyesi tarafından üstlenilmelidir.

Mültecilere yönelik çalışmalarda yaşanan bir diğer sorun alanı koordinasyonsuzluk olarak görülmektedir. İlçe belediyelerinin kendi ve Büyükşehir Belediyesi ile İl Göç İdaresi Müdürlüğü arasında ve İl'deki ilgili kamu kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) arasında yaşanacak kopuklukları giderme noktasında kuruluşların tamamını kapsayan merkezi bir koordinasyon birimi oluşturulmalıdır.

Belediyelerin, bünyelerinde mülteciler ve göçmenlerle ilgili özel birimler oluşturma ve buralarda tercüman,

psikolog, sosyal hizmet uzmanı vb. ayrıca proje geliştirecek ve projeleri yürütecek yeterli sayıda eleman istihdam etmeleri konusu da yerinde olacaktır.

Mülteciler/göçmenler genellikle İl içerisinde daha çok yoksul bölgeleri tercih etmektedirler. Bu durum bir gettolaşma ve güvenlik sorununu beraberinde getirmektedir. Bu açıdan belediyelerin daha aktif biçimde kaynaştırma çalışmaları yapması konusunda yasal ve idari düzenlemeler ile teşvikler artırılmalıdır.

Suriyeli mültecilerin Türkiye’de kalıcı olduklarına ilişkin kanı giderek güçlenmektedir. Bu durum doğal olarak uyum çalışmalarına ağırlık verilmesi gerekliliğini de ortaya koymaktadır. Uyum çalışmalarının en önemli bölümü yerelde gerçekleşmektedir. Uyum çalışmalarının başta dil olmak üzere sosyal uyum ve kültürel eğitimler ile ekonomiye entegre edilen bireyler olarak desteklenmeleri konusunda belediyelerin özel rol üstlenmeleri ve daha aktif hale getirilmeleri için düzenlemeler yapılmalıdır. Belediyeler, 6458 sayılı YUKK’da ifade edildiği şekliyle merkezi idarenin tercihine bağlı olarak danışılıp danışılmayacağı belirsiz bir kurum olmaktan çıkarılarak, göç, mülteci ve uyum politikalarını belirleyen temel kurumlar arasında sayılmalıdır.

Kaynakça

- AFAD., (2013). “Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacılar, 2013 Saha Araştırması Sonuçları”, https://www.afad.gov.tr/.../syrian-refugees-in-turkey-2013_baski_30_12_2013_tr.pdf (Erişim Tar: 21.10.2017)
- AFAD., (2017). “Geçici Barınma Merkezleri., https://www.afad.gov.tr/upload/Node/.../16_10_2017_Suriye_GBM_Bilgi_Notu.pdf (Erişim Tar: 21.10.2017)
- Akkayan, T., (1979). “Göç ve Değişme”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul
- BM (1951). “Mültecilerin Hukuki Durumlarına İlişkin Cenevre Sözleşmesi”.
- Eisenstadt, S. N., (1954). “The Absorption of Immigrants”, Routledge, London
- Erdoğan, M., (2017). “Kopuştan Uyuma Kent Mültecileri”, Marmara Belediyeleri Birliği Yayını, İstanbul.
- Fichter, J., (1991). “Sosyoloji Nedir?”, (Çev. Nilgün Çelebi), Toplum Yayınları, İstanbul.
- Gönüllü, M., (1996). “Dış Göç”, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, S: 1, s: 94-104.

- http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik (Erişim Tar: 25.10.2017)
- Jackson, J. A., (1986). “Migration”, Longman, New York
- Karpat, K. H.. (2003). “Türkiye’de Toplumsal Dönüşüm”, (çev. Abdülkerim Sönmez). Ankara: İmge Kitabevi
- Kearney, M., (1996). “From the Invisible Hand to Visible Feet: Anthropological Studies of Migration and Development”, (Ed. Robin Cohen), Theories of Migration, p: 374-404, Edward Elgard Pub. Cheltenham.
- Kurt, H.. (2006). “Göç Eğilimleri ve Olası Etkileri”, Yönetim Bilimleri Dergisi, 4 (1), 148-178.
- Lee, E., (1996). “A Theory of Migration” Theories of Migration, (Ed. Robin Cohen), Edward Elgard Pub. Cheltenham, p: 14-24.
- ORSAM ve TESEV (2015). “Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Etkileri”, Rapor No 195, Ankara: ORSAM ve TESEV Yayını.
- Ozankaya, Ö., (1984). “Temel Toplum Bilim Terimleri Sözlüğü”, Savaş Yayınları, İstanbul.
- Özer, İ., (2004). “Kentleşme, Kentlileşme ve Kentsel Değişme”, Ekin Kitabevi, Bursa.

- Petersen, W., (1996). “A General Typology of Migration” Theories of Migration, (Ed. Robin Cohen), Edward Elgar Pub. Cheltenham, s: 3-13.
- Sarı, Ö., (2016). “Türkiye’de Göçün Ekonomi Politliği ve Suriyeli Sığınmacılar”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 31, s. 1-10,
- Somuncu, B.. (2006). “Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Tam Üyelik Sürecinde Uluslararası Göç Politikası”. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Üner, S., (1972). “Nüfusbilim Sözlüğü”, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.

GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

D. Ali ARSLAN [1], Mustafa ÇAĞLAYANDERELİ [2],

Ahmet MAZLUM[3], Ahmet ÇAĞRICI [4]

GİRİŞ⁵

Göç olgusu, yalnızca birey ve toplum hayatını değil, milletlerin ve devletlerin tarihini ve ülkenin toplumsal yapısı da ciddi bir şekilde etkileyen, oldukça önemli bir sosyolojik olgudur. Malum olduğu üzere, milletimiz göç olgusu ile binlerce yıl öncesinde tanışmıştır. Toplumumuz, binlerce yıldan beridir,

1 Prof. Dr. Mersin Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Sosyoloji Bölümü.

<http://www.aliarslan@mersin.edu.tr>

2 Yrd. Doç. Dr. Mersin Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü. <http://www.cagdereli@mersin.edu.tr>

3 Yrd. Doç. Dr. Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü.

<http://www.mazlum@cumhuriyet.edu.tr>

4 Doktora Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı.

<http://www.ahmetcagrici@hotmail.com>

⁵ Bu çalışma hazırlanırken, Mersin Üniversitesi, BAP Komisyonunca, “**Protokol No: 2017-2-AP2-2539**” ile desteklenen ve Prof. Dr. D. Ali Arslan’ın yöneticiliğinde gerçekleştirilen “CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ VE SİYASAL GÜNDEM: MERSİN ÖRNEĞİ” isimli projenin bulguları kullanılarak hazırlanmıştır.

göç olgusunun sebebiyet verdiği acıları da, ortaya çıkardığı fırsatları da yaşamaya devam etmektedir. Binlerce yıl öncesinde Orta Asya'nın steplerinden başlayan göç macerası Anadolu'ya ve Balkanlara kadar uzanmıştır (Arslan, 2017-a; 2016; 2015). İşin boyutları Balkanları da aşmış Avrupa'nın ve dünyanın en ücra köşelerine kadar ulaşmıştır.

Göç olgusu genel anlamıyla, doğal, toplumsal, ekonomik vb sebeplere bağlı olarak ortaya çıkan yeni durum ve koşullara uyum sağlayabilmek amacıyla yönelik olarak insanların yaşadığı toplumsal, kültürel ve coğrafi çevreyi değiştirmesi; yeni çevreye katılması hadisesi şeklinde tanımlanabilir. Emgili de göç konusunda benzer bir tanım yapar. O'na göre de göç, insanların içinde yaşadıkları coğrafi ve sosyo-kültürel çevreden ayrılarak başka bir coğrafi ve sosyo-kültürel çevreye girmesi olayıdır (Emgili, 2006: 189). Göç, eski sosyal ve ekonomik ilişkileri büyük oranda yenileri ile değiştirir (Ağanoğlu, 2001: 25).

Bütün bu tanımlamalar göçün sıradan bir yer ya da coğrafi mekân değiştirme hareketi olmadığına işaret eder. Toplumsal bir olgu olan göç, toplumun yapısı ve kurulu düzenini sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi boyutlarıyla değiştirebilme potansiyeli taşıyan son derece önemli bir nüfus hareketidir.

Bu tespitlerden hareketle çalışmada, göçün bireylerin tutum ve davranışları, neticede de toplumsal ve siyasi yapısı üzerinde etkileri ele alındı. Araştırma evreni olarak, uzun yıllardan beridir yoğun iç göç almış ve son yıllarda da önemli bir dış göç destinasyonu haline gelmiş olan Mersin seçildi. Mersin, ülkemizin ve Doğu Akdeniz Havzası'nın en önemli illerinden biridir. TÜİK'in 2017 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre, Mersin'in 2016 yılı nüfusu 1.773.852 kişidir. Çok önemli bir liman şehri konumundaki ilin nüfusunun 888.269'unu kadınlar, 885.583'ünü de erkekler oluşturmaktadır. Mersin, ikinci bin yılın son döneminde, özellikle Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden yoğun göç almıştır. Öyle ki Mersin'in kent merkezinde göç ile gelenlerin oranı yüzde 70'lere yaklaşmıştır.

Tablo 1: Mersin'in Dönemler Temelinde Aldığı Net Göç ve Göç Hızı

Dönemler	Aldığı Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
1975-1980	73.699	40.273	57,5
1980-1985	89.444	49.593	56,5
1985-1990	131.573	74.717	68,3
1995-2000	117.894	18.429	12,4

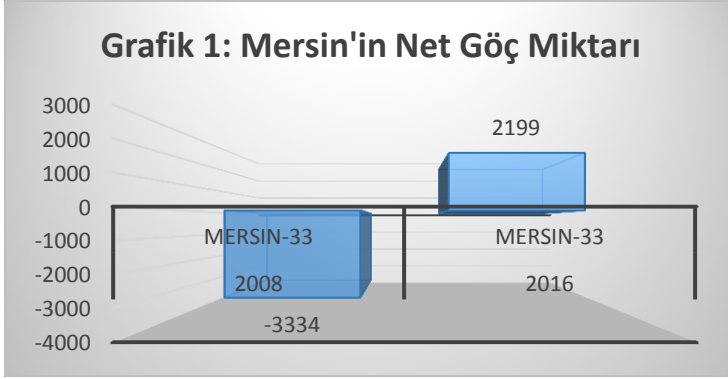
Kaynak: TÜİK

Kaynak: MTSO 2007 Ekonomi Raporu.

Mersin’de göç olgusunu daha iyi anlayabilmek için, göç hareketlerinde geçmişten günümüze yaşanan değişimi de iyi bilmek gerekir. Bu realiteden hareketle, Mersin ili özelinde göçe dair bulgular dönemsel olarak incelendiğinde Mersin’in göç profili daha bir netlik kazanır. TÜİK verileri temelinde MTSO’nun raporu incelendiğinde, 1975–1990 yıllarını kapsayan süreçte Mersin’in yüksek düzeyde göç aldığı gerçeği ile karşılaşılır. Tabloda da görüldüğü gibi, Mersin en büyük göçü ise 1985–1990 yıllarını kapsayan dönemde almıştır. Alınan ve verilen göç miktarları temel alınarak dönemsel net göç hızı incelendiğinde, 15 yıllık süreçteki net göç hızının yüzde 60’ın üzerinde olduğu gerçeği ile karşılaşılır (Tablo 1).

Tablo 2: Net Göç Bilgileri (TÜİK, 2017).

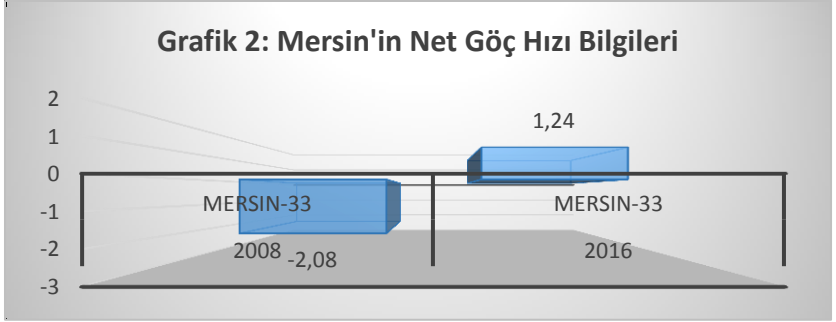
		Net Göç Bilgileri
2008	Mersin-33	-3334
2016	Mersin-33	2199

2000’li yılların başlarında ise Mersin’in aldığı göç miktarında belirli bir azalma gözlemlenir. Tablo 2 ve Grafik 1’de ve görüldüğü gibi, 2008 yılında Mersin ili, aldığından daha fazla göç vermiştir. Ancak takip eden süreçte bu durum değişmiş ve 2016 yılında net göç miktarı yeniden artılara çıkmıştır.

Tablo 3: Net Göç Bilgileri

		Net Göç Hızı
2008	Mersin-33	-2,08
2016	Mersin-33	1,24

Mersin'in net göç hızına dair bulgular incelendiğinde de benzer sonuçlara ulaşılır. Tablo 3 ve Grafik 2'de de görüldüğü gibi, 2008 yılında, Mersin ili genelinde net göç hızı yüzde -2,08 iken, 2016 yılında bu oran + yüzde 1,24'e çıkar.

1. YÖNTEM

Öteki toplumsal kurumlar gibi siyaset kurumu da toplumsal yapının temel bileşenlerinden biridir. Toplumsal yapı gibi siyaset kurumu da bazen yavaş, bazen hızlı da olsa sürekli bir değişim içindedir. Siyaset denildiğinde ilk akla demokrasi olgusu gelir. Halkın karar alma sürecine katılımı, demokrasinin temelini oluşturur. Teorik olarak demokrasi, seçme hakkına sahip bütün vatandaşlara, toplumun tamamını ilgilendiren kararların alınmasında eşit söz hakkı tanır (Arslan, 2017-b).

Demokratik sistemde halkın yönetime doğrudan katılımı esas olmakla birlikte, artan nüfusun ve karmaşıklaşan toplumsal

yapının bir sonucu olarak günümüz toplumlarında, doğrudan katılımın esas olduğu bir demokrasiden söz etmek imkânsızdır. Demokratik sistemler, toplumdaki kesimlerin yasal zeminlerde bir araya gelip örgütlenerek, siyasal iktidarın şekillenişinde söz sahibi olma mücadelesine uygun zemini hazırlar. İktidara ulaşmanın yolu ise bu siyasî mücadele sürecinde yani seçimler de elde edilen başarıdan geçer. Siyasî partilerin, iktidar mücadelesindeki başarısını, toplumu oluşturan bireylerin tutum ve davranışlarını kendi siyasî anlayışı ve ideolojileri doğrultusunda şekillendirebilme becerileri belirler. Seçimlerin temelinde ise, “insanın akıllı bir yaratık olduğu ve kendisi için iyi olanla, kötü olanı ayırt edebileceği” sayılısı yatar.

Bu çalışma, Mersin şehir merkezinde yaşamakta olan bireylerin, Mersin’in ve Türkiye’nin hali hazırdaki sorunları ile güncel siyasî konular hakkındaki algı, tutum, kanaat ve davranışlarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bir başka ifadeyle bu çalışmada Mersin’de kentsel alanlar temelinde siyasî katılımın analizi hedeflenmiştir. Temel veri kaynağı olarak Mersin şehir merkezinden, seçilen örneklem kümesi ile gerçekleştirilen kapsamlı bir anket çalışması kullanıldı. Çoklu araştırma teknikleri kullanıldığı çalışmada, saha araştırmasının ilaveten, gözlem ve tarihsel doküman araştırması tekniklerinden de faydalanıldı.

Saha araştırmasında, bireylerin siyasal algı, tutum, beklenti ve davranışlarının belirlenmesi amacıyla yönelik olarak kullanılması planlanan anket formu toplam 33 sorudan oluşmuştur. Özelde de göçün bireylerin siyasal algı, tutum, beklenti ve davranışlarının üzerindeki etkisinin de tespit edilmesinin hedeflendiği çalışmada kullanılan, büyük çoğunluğu Likert tipi sistematik sorulardan oluşan anket formunda, yarı sistematik ve açık uçlu sorular da soruldu (Arslan, 2017-c). Saha çalışmasında kullanılan anket formuna son şekli, pilot araştırmanın ardından verildi. Toplanan veriler SPSS ortamında bilgisayara yüklenerek, araştırmanın ana veri seti oluşturuldu. Oluşturulan veri seti, bilgisayar ortamında SPSS programı kullanılarak analiz edildi.

Mersin kent merkezinde (Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenişehir ilçelerinde) gerçekleştirilen anket çalışması, daha önce saha tecrübesi olan, Mersin Üniversitesi, Sosyoloji bölümü öğrencileri ile gerçekleştirildi. Ankete katılacak ekibe sahaya çıkmadan önce sahanın özellikleri, araştırmanın kapsamı, önemi ve anket uygulaması esnasında sahada dikkat edilmesi gereken hususlar ile ilgili ayrıntılı bir eğitim semineri verildi. Anket çalışması, proje yürütücüsünün gözetiminde ve saha koordinatörünün organizatörlüğünde, anket takım liderleri ve anketörlerle birlikte, 4-6 Nisan 2017 tarihlerinde, Mersin şehir

merkezinde, yaklaşık 1000 kişi ile yüz yüze görüşülerek gerçekleştirildi.

2. KATILIMCILARIN SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Araştırmanın bulgularını daha iyi anlamlandırabilmek için öncelikli olarak, proje kapsamında görüşülen bireylerin, sosyolojik ve demografik özelliklerini bilmek yerinde olur. Bu tespitten hareketle çalışmada öncelikle, gönüllü olarak araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet bağlamında toplam sayıları, yaş dağılımı, toplumsal ve kültürel statüleri, medeni durumları, Mersin’de yaşama süresi, Mersin’de yaşadığı ilçe, vb... değişkenler dikkate alındı.

2.1. Katılımcıların Sayısı ve Cinsiyet Dağılımı

Araştırmada öncelikli olarak katılımcıların sayısı ve cinsiyet dağılımına ele alındı. Tablo 4 ve Grafik 3’te de görüldüğü gibi, proje kapsamında Mersin şehir merkezinde toplam 1001 kişi ile görüşüldü. Görüşülen bireyleri yüzde 57’ye yakını erkek, yüzde 43’ü de kadındır.

Tablo 4: Katılımcıların Sayısı ve Cinsiyet Dağılımı

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Kadın	430	43,4	43,4	43,4
	Erkek	561	56,6	56,6	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

2.2. Katılımcıların Yaş Dağılımı

Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların yaş dağılımları incelendi. Tablo 5 ve Grafik 4’te de görüldüğü gibi araştırmada 18-89 yaş arası geniş bir ranjda görüşmeler gerçekleştirildi. Bu sayede, hemen her yaş grubundan bireylerin konu hakkındaki fikirlerini tespit edebilmek mümkün oldu.

Tablo 5: Katılımcıların Yaş Gruplarına Dağılımı

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1,00 (18-24)	221	22,3	22,3	22,3
	2,00 (25-34)	223	22,5	22,5	44,8
	3,00 (35-44)	173	17,5	17,5	62,3
	4,00 (45-54)	181	18,3	18,3	80,5
	5,00 (55-64)	116	11,7	11,7	92,2
	6,00 (65 ve üzeri)	77	7,8	7,8	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

1.3. Katılımcıların Medeni Durumu

Araştırmada daha detaylı bulgulara ulaşabilmek amacıyla, çalışma kapsamından medeni durum değişkeni de dikkate alındı. Tablo 6 ve Grafik 5’te de görüldüğü proje kapsamında görüşülen bireylerin yüzde 58’i evli ve yüzde 38’i bekârdır.

Tablo 6: Katılımcıların Medeni Durumu

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Bekâr	377	38,0	38,0
	Evli	577	58,2	96,3
	Dul	37	3,7	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0

1.4. Katılımcıların Mersin’de Yaşama Süresi

Araştırmada, örneklem grubuna dâhil edilen bireylerin Mersin’de yaşam süreleri de incelendi. Tablo 7 ve Grafik 6’da da görüldüğü gibi proje kapsamında Mersin’in yerlilerinden, Mersin’e yeni gelmiş bireylere ve hatta 16 yıldan fazladır

Mersin’de yaşayan fertlere kadar geniş bir yelpazeden katılımcılar ile görüşüldü.

Tablo 7: Katılımcıların Mersin’de Yaşam Süresi

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Mersin’in yerlisi	233	23,5	23,5	23,5
	1-5 yıl	143	14,4	14,4	37,9
	6-10 yıl	69	7,0	7,0	44,9
	11-15 yıl	71	7,2	7,2	52,1
	16 ve yukarısı	475	47,9	47,9	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

2.5. Katılımcıların Eğitim Durumları

Araştırma kapsamında daha sağlıklı ve gerçekçi sonuçlara ulaşabilmek için, hemen her eğitim grubundan kişilerle görüşüldü. Katılımcıların eğitim seviyesine dair

bulgular Tablo 8 ve Grafik 7’de ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Tablo 8: Katılımcıların Eğitim Durumları

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Okuma yazması yok	8	,8	,8	,8
	Okuryazar	28	2,8	2,8	3,7
	İlkokul	223	22,5	22,6	26,3
	Ortaokul	103	10,4	10,4	36,7
	Lise	358	36,1	36,3	73,0
	Üniversite	253	25,5	25,7	98,7
	Lisansüstü	13	1,3	1,3	100,0
	Toplam	986	99,5	100,0	
Hariç		5	,5		
Toplam		991	100,0		

2.6. Katılımcıların Toplumsal-Ekonomik ve Toplumsal-Kültürel Statüleri

Çalışmada, katılımcıların ailelerinin toplumsal-ekonomik ve toplumsal-kültürel durumları da de dikkate alındı. Bu bağlamda, Tablo 9 ve Grafik 8’de de görüldüğü gibi, en alt sosyo-ekonomik seviyeden en üst sosyo-ekonomik seviyeye kadar son derece geniş bir yelpazeden bireylerle görüşüldü.

Tablo 9: Katılımcıların Toplumsal-Ekonomik Durumları

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Üst	22	2,2	2,2	2,2
	Orta üst	72	7,3	7,3	9,5
	Orta	659	66,5	66,5	76,0
	Orta alt	130	13,1	13,1	89,1
	Alt	108	10,9	10,9	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

Tablo 10: Katılımcıların Toplumsal-Kültürel Durumları

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Üst	67	6,8	6,8	6,8
	Orta üst	192	19,4	19,4	26,1
	Orta	577	58,2	58,2	84,4
	Orta alt	101	10,2	10,2	94,6
	Alt	54	5,4	5,4	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

3. BİREYLERİN CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİNE DAİR DEĞERLENDİRMELERİ

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınarak belirlenen örneklem grubunu oluşturan Mersin şehir merkezinde yaşayan insanlarla ile yüz yüze görüşülerek, bireylerin Cumh. sist. ile ilgili algı, tutum ve değerlendirmeleri

araştırıldı. Tablo 11 ve Grafik 10’da konu ile ilgili bulgulara yer verildi.

Tablo 11: Katılımcıların Cumhurbaşkanlığı Sistemine Dair Değerlendirmeleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Tam Destek	167	16,9	16,9
	Destekliyor	175	17,7	34,5
	Fikri yok-kararsız	141	14,2	48,7
	Karşı	190	19,2	67,9
	Tamamen karşı	318	32,1	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0

4. KATILIMCILARIN CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİNE DAİR HALKOYLAMASINDA OY TERCİHİ

Çalışmanın bu bölümünde de, Mersin kent merkezinde yaşayan vatandaşların, Cumh. sist. ile ilgili referandumda oy tercihleri araştırıldı. Tablo 12 ve Grafik 11’de Mersin merkez 4 ilçeyi temsil eden bireylerin tercihlerine dair buğulara yer verildi.

Tablo 12: Mersin Kent Merkezinde Yaşayan Vatandaşların, Cumh. sist. İle İlgili Referandumda Oy Tercihleri

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Evet	317	32,0	32,0	32,0
	Hayır	539	54,4	54,4	86,4
	Kararsız	135	13,6	13,6	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

5. KATILIMCILARIN CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİNE DAİR HALKOYLAMASINDA OY TERCİHİ İLE KATILIMCILARIN MERSİN'DE YAŞAM SÜRESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Çalışmanın bu bölümünde de, Mersin kent merkezinde yaşayan vatandaşların, Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili referandumda oy tercihleri ile katılımcıların Mersin’de yaşam süresi arasındaki ilişki araştırıldı. Tablo 13’te Mersin merkez 4 ilçeyi temsil eden bireylerin tercihlerine dair buğulara yer verildi.

Tablo 13: Bireylerin Cumhurbaşkanlığı Sistemiyle ilgili görüşleri ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin’ in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı sı	
Cumh. Sist.	Tamamen destekli veya ort.	S	46	20	11	17	82	176
		% Cumh. Sist.	26,1%	11,4 %	6,3%	9,7%	46,6%	100,0 %

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	% yaşam süresi	18,9%	14,0 %	15,5 %	23,9 %	17,2%	17,5 %
	% Toplam	4,6%	2,0%	1,1%	1,7%	8,2%	17,5 %
Destekli or	S	45	19	11	8	94	177
	% Cumh. sist.	25,4%	10,7 %	6,2%	4,5%	53,1%	100,0 %
	% yaşam süresi	18,5%	13,3 %	15,5 %	11,3 %	19,7%	17,6 %
	% Toplam	4,5%	1,9%	1,1%	0,8%	9,3%	17,6 %
Fikri yok- kararsız	S	34	21	7	9	71	142
	% Cumh. sist.	23,9%	14,8 %	4,9%	6,3%	50,0%	100,0 %

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	% yaşam süresi	14,0%	14,7 %	9,9%	12,7 %	14,9%	14,1 %
	% Toplam	3,4%	2,1%	0,7%	0,9%	7,1%	14,1 %
Karşı	S	37	32	18	18	86	191
	% Cumh. sist.	19,4%	16,8 %	9,4%	9,4%	45,0%	100,0 %
	% yaşam süresi	15,2%	22,4 %	25,4 %	25,4 %	18,0%	19,0 %
	% Toplam	3,7%	3,2%	1,8%	1,8%	8,5%	19,0 %
Tamamen karşı	S	81	51	24	19	145	320
	% Cumh. sist.	25,3%	15,9 %	7,5%	5,9%	45,3%	100,0 %

	% yaşam süresi	33,3%	35,7 %	33,8 %	26,8 %	30,3%	31,8 %
	% Toplam	8,1%	5,1%	2,4%	1,9%	14,4%	31,8 %
Toplam	S	243	143	71	71	478	1006
	% Cumh. sist.	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %
	% yaşam süresi	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	% Toplam	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %

Bulgular, Mersin’de yaşam süresi ile Cumhurbaşkanlığı sistemine yönelik verilen destek arasında sınırlı düzeyde bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Cumhurbaşkanlığı sistemine karşı çıkanlar arasında, 16 yıl ve daha fazla süreden

beridir Mersin’de yaşayan bireyler başı çekmektedir. Bu hususta ikinci sırayı ise Mersin’in yerlileri almaktadır. Öte yandan, Mersin’de yaşam süresi arttıkça, Cumhurbaşkanlığı sistemini destekleyenler arasında da sınırlı bir artış göze çarpmaktadır.

Tablo 14: Bireylerin halkoylamasına yönelik görüşleri ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin’in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı	
Halkoylaması	Evet	S	88	38	21	21	160	328
		% Halkoylaması	26,8%	11,6%	6,4%	6,4%	48,8%	100,0%
		% yaşam süresi	36,2%	26,6%	29,6%	29,6%	33,5%	32,6%
		% Toplam	8,7%	3,8%	2,1%	2,1%	15,9%	32,6%
	Hayır	S	122	84	43	38	255	542
		% Halkoylaması	22,5%	15,5%	7,9%	7,0%	47,0%	100,0%

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% yaşam süresi	50,2%	58,7 %	60,6 %	53,5 %	53,3 %	53,9 %
		% Toplam	12,1%	8,3%	4,3%	3,8%	25,3 %	53,9 %
	Karar sız	S	33	21	7	12	63	136
		% Halkoyla ması	24,3%	15,4 %	5,1%	8,8%	46,3 %	100,0%
		% yaşam süresi	13,6%	14,7 %	9,9%	16,9 %	13,2 %	13,5 %
		% Toplam	3,3%	2,1%	0,7%	1,2%	6,3%	13,5 %
		Toplam	S	243	143	71	71	478
		% Halkoyla ması	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5 %	100,0%
		% yaşam süresi	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
		% Toplam	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5 %	100,0%

Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili halkoylamasında evet yönde oy kullanımı ile Mersin’de yaşam süresi arasında da kısmi bir ilişki var gibi görünse de, bu ilişki sisteme verilen fikri destekten daha düşük seviyelerde kalmaktadır. Tablo 14’teki bulgular da bu yargıyı destekler doğrultudadır.

Tablo 15: Son genel seçimlerde verilen oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin'in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı	
Son genel seçim	Bilinmeyen	S	7	2	0	0	9	18
		% son genel seçim	38,9%	11,1%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
		% yaşam süresi	2,9%	1,4%	0,0%	0,0%	1,9%	1,8%
		% Toplam	0,7%	0,2%	0,0%	0,0%	0,9%	1,8%
	Ak Parti	S	78	40	18	25	158	319

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son genel seçim	24,5%	12,5 %	5,6%	7,8%	49,5%	100,0 %
		% yaşam süresi	32,1%	28,0 %	25,4 %	35,2 %	33,1%	31,7 %
		% Topla m	7,8%	4,0%	1,8%	2,5%	15,7%	31,7 %
	AP	S	0	0	0	0	4	4
		% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%	0,4%
		% Topla m	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,4%
	Bağımsız	S	1	1	0	0	0	2

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son genel seçim	50,0%	50,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,4%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
		% Topla m	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
	BBP	S	0	0	0	0	1	1
		% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
		% Topla m	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
	Boş	S	1	0	0	1	0	2

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son genel seçim	50,0%	0,0%	0,0%	50,0 %	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,2%
		% Topla m	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,2%
	BTP	S	1	0	0	0	1	2
		% son genel seçim	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
		% Topla m	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%
	Cevapsız	S	0	1	0	0	0	1

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son genel seçim	0,0%	100,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	CHP	S	63	28	20	24	98	233
		% son genel seçim	27,0%	12,0 %	8,6%	10,3 %	42,1%	100,0 %
		% yaşam süresi	25,9%	19,6 %	28,2 %	33,8 %	20,5%	23,2 %
		% Toplam	6,3%	2,8%	2,0%	2,4%	9,7%	23,2 %
	DP	S	0	0	0	0	1	1

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
		% Topla m	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
	DSP	S	1	0	0	0	0	1
		% son genel seçim	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Topla m	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	HDP	S	9	39	18	7	84	157

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son genel seçim	5,7%	24,8 %	11,5 %	4,5%	53,5%	100,0 %
		% yaşam süresi	3,7%	27,3 %	25,4 %	9,9%	17,6%	15,6 %
		% Topla m	0,9%	3,9%	1,8%	0,7%	8,3%	15,6 %
	HEPAR	S	0	0	0	1	0	1
		% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Topla m	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
	Kullanma	S	16	14	3	6	45	84

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	dı	% son genel seçim	19,0%	16,7 %	3,6%	7,1%	53,6%	100,0 %
		% yaşam süresi	6,6%	9,8%	4,2%	8,5%	9,4%	8,3%
		% Topla m	1,6%	1,4%	0,3%	0,6%	4,5%	8,3%
	LDP	S	0	0	1	0	0	1
		% son genel seçim	0,0%	0,0%	100,0 %	0,0%	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Topla m	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%
	MHP	S	66	17	11	7	75	176

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son genel seçim	37,5%	9,7%	6,3%	4,0%	42,6%	100,0 %
		% yaşam süresi	27,2%	11,9 %	15,5 %	9,9%	15,7%	17,5 %
		% Topla m	6,6%	1,7%	1,1%	0,7%	7,5%	17,5 %
	Saadet	S	0	0	0	0	2	2
		% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,2%
		% Topla m	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
	TKP	S	0	1	0	0	0	1

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son genel seçim	0,0%	100,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Topla m	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
Toplam	S		243	143	71	71	478	1006
	% son genel seçim		24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %
	% yaşam süresi		100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	% Topla m		24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %

Mersin’de yaşam süresi ile genel seçimlerdeki siyasi parti tercihi arasında da anlamlı bir ilişki göze çarpmaktadır. Mersin’in yerlilerinin seçimlerdeki siyasi tercihlerini özellikle başta iktidar partisi Ak Parti olmak üzere, muhalefet partisi MHP ve ana muhalefet partisi CHP yönünde kullandıkları gözlemlenmektedir. Tablo 15’te de görüldüğü gibi, yine aynı şekilde 16 ya da daha fazla süredir Mersin’de yaşayan bireylerde yine öncelikli tercihlerini Ak Parti, CHP ve MHP’den yana kullanmaktadırlar.

Tablo 16: Yeni genel seçimlerde verilen oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin’in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı	
Yeni genel seçim	S	9	2	0	0	9	20	
	% yeni seçim	45,0%	10,0%	0,0%	0,0%	45,0%	100,0%	
	% yaşam süresi	3,7%	1,4%	0,0%	0,0%	1,9%	2,0%	

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	% Topla m	0,9%	0,2%	0,0%	0,0%	0,9%	2,0%
Ak parti	S	80	41	20	24	155	320
	% yeni seçim	25,0%	12,8%	6,3%	7,5%	48,4%	100,0 %
	% yaşam süresi	32,9%	28,7%	28,2%	33,8%	32,4%	31,8%
	% Topla m	8,0%	4,1%	2,0%	2,4%	15,4%	31,8%
AP	S	0	0	0	0	3	3
	% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
	% Topla m	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	BBP	S	0	0	0	0	1	1
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
	Boş	S	0	0	0	1	0	1
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
	BTP	S	1	0	0	0	1	2

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% yeni seçim	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
		% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%
	CHP	S	66	32	16	23	100	237
		% yeni seçim	27,8%	13,5%	6,8%	9,7%	42,2%	100,0 %
		% yaşam süresi	27,2%	22,4%	22,5%	32,4%	20,9%	23,6%
		% Toplam	6,6%	3,2%	1,6%	2,3%	9,9%	23,6%
	DP	S	0	0	0	0	1	1
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
	HDP	S	8	40	18	7	75	148
		% yeni seçim	5,4%	27,0%	12,2%	4,7%	50,7%	100,0%
		% yaşam süresi	3,3%	28,0%	25,4%	9,9%	15,7%	14,7%
		% Toplam	0,8%	4,0%	1,8%	0,7%	7,5%	14,7%
	HEPAR	S	0	0	0	1	0	1
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	% Topla m	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
Karars ız	S	34	15	6	8	69	132
	% yeni seçim	25,8%	11,4%	4,5%	6,1%	52,3%	100,0 %
	% yaşam süresi	14,0%	10,5%	8,5%	11,3%	14,4%	13,1%
	% Topla m	3,4%	1,5%	0,6%	0,8%	6,9%	13,1%
LDP	S	0	1	0	0	0	1
	% yeni seçim	0,0%	100,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
	% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	% Topla m	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	MHP	S	44	11	11	7	59	132
		% yeni seçim	33,3%	8,3%	8,3%	5,3%	44,7%	100,0 %
		% yaşam süresi	18,1%	7,7%	15,5%	9,9%	12,3%	13,1%
		% Topla m	4,4%	1,1%	1,1%	0,7%	5,9%	13,1%
	Saadet	S	0	0	0	0	3	3
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Topla m	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
	TKP	S	0	1	0	0	1	2

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% yeni seçim	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
		% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%
	Vatan Partisi	S	1	0	0	0	1	2
		% yeni seçim	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
		% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%
Toplam		S	243	143	71	71	478	1006
		% yeni seçim	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %

	% yaşam süresi	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	% Topla m	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %

Muhtemel bir genel seçimlerde bireylerin siyasi tercihleri ile Mersin’de yaşam süresi arasında da, sınırlı seviyede de olsa anlamlı bir ilişkinin varlığı dikkat çekmektedir. Tablo 16’da da görüldüğü gibi, Mersin’in yerlilerinin yeni seçimlerdeki siyasi tercihleri arasında Ak Parti ve CHP ön plana çıkmaktadır. Benzer bir durum, 16 yıl ve daha fazla süreden beridir Mersin’de yaşayanlar arasında da gözlemlense de, bu bireyler arasında HDP ve kararsızların oy oranının yüksekliği dikkatlerden kaçmaz.

Tablo 17: Son belediye seçimlerinde verilen oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Topla m
			Mersin 'in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukar ısı	
Son		S	8	2	1	0	9	20

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

belediye seçimleri		% son belediye seçimleri	40,0%	10,0%	5,0%	0,0%	45,0%	100,0%	
		% yaşam süresi	3,3%	1,4%	1,4%	0,0%	1,9%	2,0%	
		% Toplam	0,8%	0,2%	0,1%	0,0%	0,9%	2,0%	
	Ak Parti	S		57	37	17	17	120	248
		% son belediye seçimleri		23,0%	14,9%	6,9%	6,9%	48,4%	100,0%
		% yaşam süresi		23,5%	25,9%	23,9%	23,9%	25,1%	24,7%
		% Toplam		5,7%	3,7%	1,7%	1,7%	11,9%	24,7%
	AP	S		0	0	0	0	3	3

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
	Bağımsız	S	0	2	0	0	0	2
		% son belediye seçimleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
		% Toplam	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
	BBP	S	1	0	0	0	0	1

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son belediye seçimleri	100,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	Boş	S	0	0	0	1	0	1
		% son belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
		Cevapsız	S	0	1	0	0	0

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son belediye seçimleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	CHP	S	47	31	16	24	93	211
		% son belediye seçimleri	22,3%	14,7%	7,6%	11,4%	44,1%	100,0%
		% yaşam süresi	19,3%	21,7%	22,5%	33,8%	19,5%	21,0%
		% Toplam	4,7%	3,1%	1,6%	2,4%	9,2%	21,0%
	DP	S	0	0	0	0	1	1

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
	DSP	S	1	0	0	0	0	1
		% son belediye seçimleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	HDP	S	10	34	18	6	76	144

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son belediye seçimleri	6,9%	23,6%	12,5%	4,2%	52,8%	100,0%
		% yaşam süresi	4,1%	23,8%	25,4%	8,5%	15,9%	14,3%
		% Toplam	1,0%	3,4%	1,8%	0,6%	7,6%	14,3%
	Hepar	S	0	0	0	1	0	1
		% son belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
	Kullanım	S	14	18	2	7	43	84

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	adı	% son belediye seçimleri	16,7%	21,4%	2,4%	8,3%	51,2%	100,0%
		% yaşam süresi	5,8%	12,6%	2,8%	9,9%	9,0%	8,3%
		% Toplam	1,4%	1,8%	0,2%	0,7%	4,3%	8,3%
	MHP	S	105	18	17	15	130	285
		% son belediye seçimleri	36,8%	6,3%	6,0%	5,3%	45,6%	100,0%
		% yaşam süresi	43,2%	12,6%	23,9%	21,1%	27,2%	28,3%
		% Toplam	10,4%	1,8%	1,7%	1,5%	12,9%	28,3%
	Saadet	S	0	0	0	0	3	3

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% son belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
Toplam	S		243	143	71	71	478	1006
	% son belediye seçimleri		24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5 %	100,0 %
	% yaşam süresi		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	% Toplam		24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5 %	100,0 %

Benzer bir durum yerel seçimlerdeki oy tercihleri ile ilgili olarak da göze çarpar. Tablo 17’de de görüldüğü gibi, bireylerin yerel seçimlerdeki siyasi davranışları ile Mersin’deki yaşam süresi arasında, düşük fakat yadsınamayacak seviyede anlamlı bir ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 18: Yeni belediye seçimlerinde verilen oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin'in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı	
Yeni belediye seçimleri	S	7	2	0	0	7	16	
	% yeni belediye seçimleri	43,8%	12,5%	0,0%	0,0%	43,8%	100,0%	
	% yaşam süresi	2,9%	1,4%	0,0%	0,0%	1,5%	1,6%	
	% Toplam	0,7%	0,2%	0,0%	0,0%	0,7%	1,6%	
Ak	S	65	39	19	19	127	269	

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

Parti	% yeni belediye seçimleri	24,2%	14,5%	7,1%	7,1%	47,2%	100,0%
	% yaşam süresi	26,7%	27,3%	26,8%	26,8%	26,6%	26,7%
	% Toplam	6,5%	3,9%	1,9%	1,9%	12,6%	26,7%
AP	S	0	0	0	0	3	3
	% yeni belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
Boş	S	0	0	0	1	0	1
	% yeni belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
	CHP	S	50	30	14	23	91	208
		% yeni belediye seçimleri	24,0%	14,4%	6,7%	11,1%	43,8%	100,0%
		% yaşam süresi	20,6%	21,0%	19,7%	32,4%	19,0%	20,7%
		% Toplam	5,0%	3,0%	1,4%	2,3%	9,0%	20,7%
	DP	S	0	0	0	0	1	1
		% yeni belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

DSP	S	1	0	0	0	0	1
	% yeni belediy e seçimleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
	% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
HDP	S	8	34	17	6	71	136
	% yeni belediy e seçimleri	5,9%	25,0 %	12,5 %	4,4%	52,2%	100,0 %
	% yaşam süresi	3,3%	23,8 %	23,9 %	8,5%	14,9%	13,5 %
	% Toplam	0,8%	3,4%	1,7%	0,6%	7,1%	13,5 %
HEPA	S	0	0	0	1	0	1

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

R	% yeni belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
Kararsız	S	30	19	6	11	70	136
	% yeni belediye seçimleri	22,1%	14,0%	4,4%	8,1%	51,5%	100,0%
	% yaşam süresi	12,3%	13,3%	8,5%	15,5%	14,6%	13,5%
	% Toplam	3,0%	1,9%	0,6%	1,1%	7,0%	13,5%
MHP	S	82	18	15	10	105	230
	% yeni belediye seçimleri	35,7%	7,8%	6,5%	4,3%	45,7%	100,0%

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% yaşam süresi	33,7%	12,6 %	21,1 %	14,1 %	22,0%	22,9 %
		% Toplam	8,2%	1,8%	1,5%	1,0%	10,4%	22,9 %
	Saadet	S	0	0	0	0	3	3
		% yeni belediye seçimleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
	TKP	S	0	1	0	0	0	1
		% yeni belediye seçimleri	0,0%	100,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
		% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%

Toplam	S	243	143	71	71	478	1006
	% yeni belediye seçimleri	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%
	% yaşam süresi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%

Yine aynı şekilde, bireylerin muhtemel bir yerel seçimlerdeki oy tercihleri ile ilgili olarak da göze çarpmaktadır. Tablo 18’de de görüldüğü gibi, bireylerin yerel seçimlerdeki siyasi tutumları ile Mersin’deki yaşam süresi arasında, düşük fakat yadsınamayacak seviyede anlamlı bir ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 19: Hükümetin - Ak Parti'nin başarısı oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

	Yaşam süresi					Toplam
	Mersin'in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı	

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

Hükümetin Ak Parti'nin başarısı	Çok başarılı	S	38	14	5	13	73	143
		% Hükümetin Ak Parti'nin başarısı	26,6%	9,8%	3,5%	9,1%	51,0%	100,0%
		% yaşam süresi	15,6%	9,8%	7,0%	18,3%	15,3%	14,2%
		% Toplam	3,8%	1,4%	0,5%	1,3%	7,3%	14,2%
	Başarılı	S	76	36	23	17	149	301
		% Hükümetin Ak Parti'nin başarısı	25,2%	12,0%	7,6%	5,6%	49,5%	100,0%
		% yaşam süresi	31,3%	25,2%	32,4%	23,9%	31,2%	29,9%
		% Toplam	7,6%	3,6%	2,3%	1,7%	14,8%	29,9%
	Fikri	S	35	15	5	8	44	107

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

yok	% Hükümetin Ak Parti'nin başarısı	32,7%	14,0 %	4,7%	7,5%	41,1 %	100,0 %
	% yaşam süresi	14,4%	10,5 %	7,0%	11,3 %	9,2%	10,6 %
	% Toplam	3,5%	1,5%	0,5%	0,8%	4,4%	10,6 %
Başarı sız	S	58	46	19	22	125	270
	% Hükümetin Ak Parti'nin başarısı	21,5%	17,0 %	7,0%	8,1%	46,3 %	100,0 %
	% yaşam süresi	23,9%	32,2 %	26,8 %	31,0 %	26,2 %	26,8 %
	% Toplam	5,8%	4,6%	1,9%	2,2%	12,4 %	26,8 %
Çok	S	36	32	19	11	87	185

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	başarı	%						
	ız	Hükümetin Ak Parti'nin başarısı	19,5%	17,3 %	10,3 %	5,9%	47,0 %	100,0 %
		% yaşam süresi	14,8%	22,4 %	26,8 %	15,5 %	18,2 %	18,4 %
		% Toplam	3,6%	3,2%	1,9%	1,1%	8,6%	18,4 %
Toplam	S		243	143	71	71	478	1006
		% Hükümetin Ak Parti'nin başarısı	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5 %	100,0 %
		% yaşam süresi	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
		% Toplam	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5 %	100,0 %

Hükümetin başarı seviyesi ile Mersin’de yaşam süresi arasında da son derece düşük düzeyde de olsa, anlamlı bir ilişki gözlemlenir. Hükümeti çok başarılı bulanlar arasında Mersin’e göçle gelmiş ancak aradan 16 yıldan fazla süre geçmiş olan bireyler ile Mersin’in yerlileri ön plana çıkmaktadır (Tablo 19).

Tablo 20: Cumhurbaşkanının başarısı oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin'in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı	
Cumhurbaşkanı başarısı	Çok başarılı	S	59	23	15	19	100	216
		% cumhurbaşkanı başarısı	27,3%	10,6%	6,9%	8,8%	46,3%	100,0%
		% yaşam süresi	24,3%	16,1%	21,1%	26,8%	21,0%	21,5%
		% Toplam	5,9%	2,3%	1,5%	1,9%	10,0%	21,5%
	Başar	S	61	42	12	15	149	279

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

	İli	% cumhurbaşkanı başarısı	21,9%	15,1%	4,3%	5,4%	53,4%	100,0%
		% yaşam süresi	25,1%	29,4%	16,9%	21,1%	31,2%	27,8%
		% Toplam	6,1%	4,2%	1,2%	1,5%	14,8%	27,8%
	Fikri yok	S	34	11	3	7	40	95
		% cumhurbaşkanı başarısı	35,8%	11,6%	3,2%	7,4%	42,1%	100,0%
		% yaşam süresi	14,0%	7,7%	4,2%	9,9%	8,4%	9,5%
		% Toplam	3,4%	1,1%	0,3%	0,7%	4,0%	9,5%
	Başarısız	S	48	36	21	17	104	226
		% cumhurbaşkanı başarısı	21,2%	15,9%	9,3%	7,5%	46,0%	100,0%
		% yaşam süresi	19,8%	25,2%	29,6%	23,9%	21,8%	22,5%

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% Toplam	4,8%	3,6%	2,1%	1,7%	10,3 %	22,5 %
	Çok başarı sız	S	41	31	20	13	84	189
		% cumhurba şkanı başarısı	21,7%	16,4 %	10,6 %	6,9%	44,4 %	100, 0%
		% yaşam süresi	16,9%	21,7 %	28,2 %	18,3 %	17,6 %	18,8 %
		% Toplam	4,1%	3,1%	2,0%	1,3%	8,4%	18,8 %
Toplam		S	243	143	71	71	477	1005
		% cumhurba şkanı başarısı	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5 %	100, 0%
		% yaşam süresi	100,0 %	100, 0%	100, 0%	100, 0%	100, 0%	100, 0%
		% Toplam	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5 %	100, 0%

Cumhurbaşkanımızın başarı seviyesi ile Mersin’de yaşam süresi arasında ki ilişki düzeyi ise çok daha düşük seviyelerdedir. Hatta Tablo 20’de de görüldüğü gibi, bu ilişki neredeyse yok denecek kadar az görünmektedir.

Tablo 21: CHP’nin başarısı oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin'in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı	
CHP başarısı	Çok başarılı	S	8	1	4	0	4	17
		% chp başarısı	47,1%	5,9%	23,5%	0,0%	23,5%	100,0%
		% yaşam süresi	3,3%	0,7%	5,6%	0,0%	0,8%	1,7%
	% Toplam	0,8%	0,1%	0,4%	0,0%	0,4%	1,7%	
	Başarılı	S	46	33	12	20	92	203

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

1	% chp başarı sı	22,7%	16,3 %	5,9%	9,9%	45,3%	100,0 %	
		% yaşam süresi	18,9%	23,1 %	16,9 %	28,2 %	19,2%	20,2%
		% Toplam	4,6%	3,3%	1,2%	2,0%	9,1%	20,2%
	Fikri yok	S	37	27	6	7	66	143
		% chp başarı sı	25,9%	18,9 %	4,2%	4,9%	46,2%	100,0 %
		% yaşam süresi	15,2%	18,9 %	8,5%	9,9%	13,8%	14,2%
		% Toplam	3,7%	2,7%	0,6%	0,7%	6,6%	14,2%
	Başarıs	S	91	57	36	27	201	412

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

iz	% chp başarı sı	22,1%	13,8 %	8,7%	6,6%	48,8%	100,0 %	
	% yaşam süresi	37,4%	39,9 %	50,7 %	38,0 %	42,1%	41,0%	
	% Topla m	9,0%	5,7%	3,6%	2,7%	20,0%	41,0%	
	Çok başarısı	S	61	25	13	17	115	231
	z	% chp başarı sı	26,4%	10,8 %	5,6%	7,4%	49,8%	100,0 %
	% yaşam süresi	25,1%	17,5 %	18,3 %	23,9 %	24,1%	23,0%	
	% Topla m	6,1%	2,5%	1,3%	1,7%	11,4%	23,0%	
Toplam	S	243	143	71	71	478	1006	

	% chp başarı sı	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %
	% yaşam süresi	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	% Topla m	24,2%	14,2 %	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %

Yine aynı şekilde, CHP'nin başarı seviyesi ile Mersin'de yaşam süresi arasında ki ilişki seviyesi de oldukça düşük seviyelerdedir. Hatta Tablo 21'de de görüldüğü gibi, bu ilişki de neredeyse yok denecek kadar az görünmektedir.

Tablo 22: MHP'nin başarısı oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Topla m
			Mersin' in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı sı	
MH	Çok	S	13	1	2	1	11	28

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

P başarı	başarılı	% mhp başarı	46,4%	3,6%	7,1%	3,6%	39,3%	100,0 %
		% yaşam süresi	5,3%	0,7%	2,8%	1,4%	2,3%	2,8%
		% Topla m	1,3%	0,1%	0,2%	0,1%	1,1%	2,8%
		Başarılı	S	85	25	12	16	133
	Başarılı	% mhp başarı	31,4%	9,2%	4,4%	5,9%	49,1%	100,0 %
		% yaşam süresi	35,0%	17,5%	16,9%	22,5%	27,8%	26,9%
		% Topla m	8,4%	2,5%	1,2%	1,6%	13,2%	26,9%
		Fikri yok	S	26	29	10	12	69
	Fikri yok	% mhp başarı	17,8%	19,9%	6,8%	8,2%	47,3%	100,0 %

III. Bölüm : GÖÇÜN BİREYLERİN SİYASİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ DEĞİŞTİRİCİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ: CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ: MERSİN ÖRNEĞİ

		% yaşam süresi	10,7%	20,3%	14,1%	16,9%	14,4%	14,5%
		% Topla m	2,6%	2,9%	1,0%	1,2%	6,9%	14,5%
	Başarı sı	S	78	43	25	24	147	317
		% mhp başarı	24,6%	13,6%	7,9%	7,6%	46,4%	100,0 %
		% yaşam süresi	32,1%	30,1%	35,2%	33,8%	30,8%	31,5%
		% Topla m	7,8%	4,3%	2,5%	2,4%	14,6%	31,5%
	Çok başarı sı	S	41	45	22	18	118	244
		% mhp başarı	16,8%	18,4%	9,0%	7,4%	48,4%	100,0 %
		% yaşam süresi	16,9%	31,5%	31,0%	25,4%	24,7%	24,3%

		% Toplam	4,1%	4,5%	2,2%	1,8%	11,7%	24,3%
Toplam	S		243	143	71	71	478	1006
	% mhp başarı		24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %
	% yaşam süresi		100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	% Toplam		24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0 %

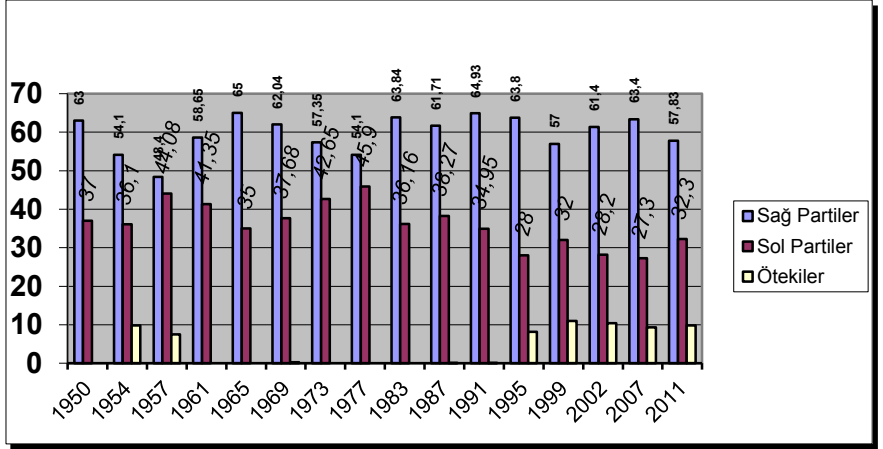
Benzer sonuca, MHP'nin başarı seviyesi ile Mersin'de yaşam süresi arasında ki ilişkiye dair analizlerde de varılabilir. Daha net bir ifadeyle, Tablo 22'de de görüldüğü gibi, MHP'nin başarı seviyesi ile Mersin'de yaşam süresi arasında, neredeyse yok denecek kadar az bir ilişki görünmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

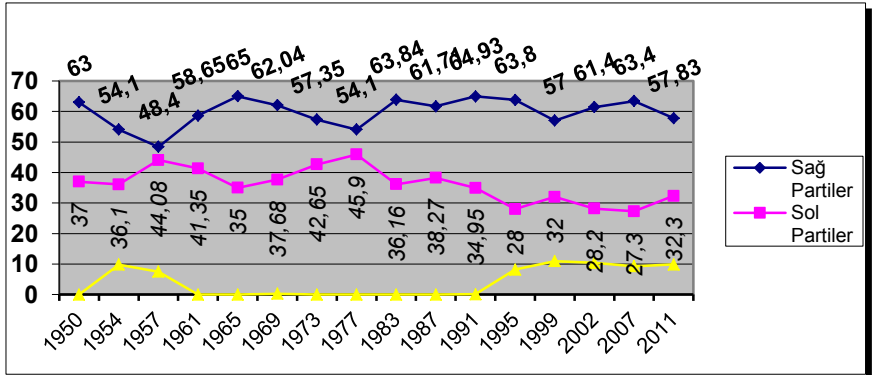
Başta da belirtildiği gibi göç olgusu sıradan bir demografik ya da coğrafi yer değiştirme olayı değildir. Arslan (2015-b: 42)'ın da ifade ettiği gibi, kitlesel ve yoğun olarak yaşanan göçler, sosyal-kültürel dokunun yanı sıra, siyasi yapıda da önemli değişikliklere yol açabilir. Bu değerlendirme Mersin özelinde de göze çarpar.

Öte yandan, göç olgusunu yalnızca kırdan-kente yaşanan hareketlilik bağlamında incelemek, Türkiye şartlarında yetersiz kalır. Akşit (1985)'in de ifade ettiği gibi, Türkiye'de göç olgusunu incelerken, bölgeler arasında gerçekleşen nüfus hareketlerinin de hassasiyetle incelenmesi gerekir. Bu gerçekler ışığında, Mersin'e göç edenlerin profilleri sosyolojik açıdan incelendiğinde oldukça önemli bulgular ile karşılaşılır.

Grafik 4: 1950'den Günümüze Genel Seçimlerde, Mersin'de Oyların Siyasi Yelpazeye Dağılımı

Grafik 5: 1950'den Günümüze Genel Seçimlerde, Mersin'de Oyların Siyasi Yelpazeye Dağılımı

Daha net bir ifadeyle, 1980’li ve 1990’lı yıllarda Mersin’e doğru yaşanan göçün Mersin’in sosyal, ekonomik yapısının yanı sıra kültürel ve siyasi yapısını da önemli ölçüde etkilediği yadsınamaz bir gerçektir. Hatta bu durum müteakip süreçte, özellikle de yoğun göç alan kentsel mekânların yalnızca toplumsal yapısında değil, siyasi dokusunda da önemli değişimlere, hatta dönüşümlere yol açmaya başlamıştır. Grafik 4 ve 5’te yer alan bulgular, bu değişime dair ciddi ipuçları verir. Bulgular, bu büyük ölçüde bölgesel özellik arz eden göç dalgalarının, özellikle Mersin şehir merkezinde, etnik temelli siyaset yapan partilerin seçmen kitlesinde ciddi büyüme ve artışlara yol açtığına işaret etmektedir (Arslan, 2015-b).

Göçün siyasi yapı üzerindeki değiştirici ve dönüştürücü etkileri, Mersin ili özelinde, Cumh. sist. ile ilgili yapılan halkoylaması sonuçlarında da gözlemlenir. Mersin büyükşehir belediyesini teşkil eden merkez ilçeler ile kırsal dokunun hâkim olduğu ve nispeten daha az düzeyde göç almış olan ilçelerdeki sonuçlar incelendiğinde, taşlar daha bir yerli yerine oturur.

Tablo 23: Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili referandum bilgileri (2017 Mersin)

Açılan Sandık Sayısı:	3.525
Oy Kullanan Seçmen Sayısı:	1.094.989
Toplam Sandık Sayısı:	3.525
Açılan Sandıklardaki Kayıtlı Seçmen Sayısı:	1.246.180
Geçerli Oy Sayısı:	1.075.877
Kayıtlı Seçmen Sayısı:	1.246.180
Seçime Katılma Oranı:	% 87.87
Geçersiz Oy Sayısı:	19.112
Kaynak: YSK (2017)	

Tablo 24: Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili referandum sonuçları (2017 Mersin'in ilçeleri)

İL ADI	İLÇE ADI	EVET	HAYIR
MERSİN	AKDENİZ	49.987	102.689
MERSİN	ANAMUR	16.118	26.822
MERSİN	AYDINCIK	2.971	4.162

MERSİN	BOZYAZI	7.544	9.558
MERSİN	ÇAMLIYAYLA	2.892	2.726
MERSİN	ERDEMLİ	44.338	41.040
MERSİN	GÜLNAR	7.372	9.119
MERSİN	MEZİTLİ	31.987	79.358
MERSİN	MUT	18.338	21.286
MERSİN	SİLİFKE	27.392	48.830
MERSİN	TARSUS	70.614	127.419
MERSİN	TOROSLAR	69.603	101.385
MERSİN	YENİŞEHİR	37.812	114.515

Kaynak: YSK (2017)

Bu bağlamda, Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili referandum sonuçları incelendiğinde oldukça dikkat çekici sonuçlarla karşılaşılır. Tablo 23 ve Tablo 24’Te de görüldüğü gibi, Mersin ili şehir merkezindeki merkez ilçelerde (Yenişehir, Mezitli ve Akdeniz gibi) hayır oyları, daha homojen karakter arz eden kırsal ilçelerin hayır oylarından oldukça yüksektir. Bütün bu sonuçlar, Mersin ili genelinde sağ siyaset geleneğinin ağır bastığını, bununla birlikte il genelinde alınan göç miktarı arttıkça, bu dokuda önemli değişimler meydana geldiğini göstermektedir. Özellikle de yoğun iç göç almış merkez ilçelerde siyasi doku içinde sol siyaset

anlayışının ve etnik temelli siyaset yapan siyasi partilerin daha fazla destek bulduğu gözlemlenmektedir. Göç ile gelenlerin, kentlerde dışlanma endişesi ya da kendilerine benzeyenler ile bir arada olma duygusunun etkisi ile kentsel mekânlarda etno-kültürel ve sosyo-ekonomik birliktelikler ile bölünmüş yapılar oluşturma eğilimi (Tümtaş ve Ergun, 2016) siyasi tutum ve davranışlara da yansımaktadır. Bu durum siyasi doku ve siyasi yapı üzerinde de derin izler bırakmaktadır.

KAYNAKÇA

- Ağanoğlu, H.Y.** (2001). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Balkanlar'ın makûs talihi göç. İstanbul: Kum Saati Yayınları.
- Arslan, D. A.** (2017-a). Samsun ve Orta Karadeniz bölgesinde göçün sosyolojik tahlili. VII. Uluslararası Canik Sempozyumu: "Geçmişten Günümüze Şehir Göç", 16-18 Şubat, Samsun, Türkiye, 2017.
- Arslan, D. A. ve Çağlayandereli, M.** (2017-b). *Dünyada ve Türkiye'de siyasetin sosyolojik temelleri*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- Arslan, D. A. ve Çağlayandereli, M.** (2017-c). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.

Arslan, D.A. (2016). Adana'nın demografik yapısının sosyolojik tahlili. *International Journal of Human Sciences*. 13-3, 3768-3793.

Arslan, D. A. (2016). Karadeniz'in en önemli metropollerinden Samsun'un merkez ilçesi Canik'in demografik yapısının sosyolojik tahlili. *Karadeniz Araştırmaları (Balkan, Kafkas, Doğu Avrupa ve Anadolu İncelemeleri) Dergisi*. 51, 317-335.

Arslan, D. A. (vd.) (2015). "Balkan Göçmenlerinin Kültürel Kimlik ve Memleket Algıları". 13. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi, Azerbaycan Devlet Üniversitesi, Bakü - Azerbaycan, 28 - 31 Ekim 2015.

Çağlayandereli, M. ve Arslan, D. A. (2016). Türkiye'nin Değişen Göç Dinamiğine Bağlı Kültürleşme Problemi İçin Sosyolojik Araştırma Modeli Önerisi. III. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu, Bakü Avrasya Üniversitesi, Bakü-Azerbaycan, 25 - 28 Mayıs 2016.

Emgili, F. (2006). Tarsus'ta Girit göçmenleri (1897-1912). Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi, 25-39, 189-197.

MTSO (2008). MTSO 2007 Ekonomi Raporu. Mersin: MTSO.

TÜİK (2017). ADNKS verileri, 05.11.2017,

<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>

Tümtaş, M. S. ve Ergun, C. (2016). Göçün toplumsal ve mekânsal yapı üzerindeki etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21-4, 1347-1359.

Yenişafak (2017). Cumhurbaşkanlığı Sistemi referandum sonuçları, 18.10.2017 <http://www.yenisafak.com/secim-referandum-2017/mersin-secim-sonuclari-referandum>

YSK (2017). Cumhurbaşkanlığı Sistemi halk oylaması, 18.10.2017

<https://sonuc.ysk.gov.tr/module/sspsHalkoylamasiYeni.jsf>

GÖÇÜN EKOLOJİK ETKİLERİ

¹Yasin KOÇ& ²Abdullah SOYKAN

Giriş

Literatürde pek çok göç tanımı olmakla birlikte genel olarak göç, insanların belirli bir zaman diliminde bir yerleşim merkezinden başka bir yerleşim merkezine geçişi olarak tanımlanmaktadır. Ancak göç, durağan bir olgu olmanın ötesinde nedenleri ve sonuçları ile birlikte algılanan bir süreçtir. Zaman ve mekan ve neden-sonuç unsurları, durağan bir olgu olmaktan daha çok bir süreç olması, göçün tanımlanma, ölçülme, analiz edilme, açıklama ve yorumlanmasını gerek kuramsal açıdan gerekse görgül anlamda karmaşık hale getirmektedir (İçduygu, Sirkeci ve Muratoğlu, 1997).Göçün zikredilen bu özelliği; sosyoloji, coğrafya, antropoloji ve tarih gibi pek çok farklı disiplinin göçü inceleme konusu haline getirmesine zemin hazırlamıştır.

¹ Araş. Gör. Dr. Balıkesir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi
Coğrafya Bölümü. kocyasin2009@gmail.com

² Prof. Dr. Balıkesir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya
Bölümü. soykana@gmail.com

Göçün en önemli özelliği insanların yaşadıkları kültürel ortamdaki ayrılarak başka bir kültürel ortama girmeleridir. Bu açıdan göç, sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik sonuçları olan bir olgudur. Göçün en çok ekonomik ve politik yönleriyle ele alınması söz konusu hareketin dünya nüfusunun büyük bir kısmını oluşturan gelişmemiş ülkelerde gözlemlenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu ekonomik motivasyonu belki de en iyi özetleyen durum bölgeler arası ekonomik ve sosyal eşitsizliğin hiçbir yüzyılda olmadığı kadar yoğun olmasından kaynaklanmaktadır. Bir hesaplama göre 1997 yılında üç kişinin toplam serveti en yoksul 48 ülkenin ulusal ekonomilerinin toplam gelirin eşitti (Gardner, 2002).

Güvenlik, sağlık ve beslenme gibi daha iyi yaşam şartları için global ölçekli bölgeler arası nüfus hareketi olduğu bilinen bir gerçektir. Dünya’da 767 milyon kişinin günlük 1.90 doların altında gelire sahip olduğu, bu standarda göre her 100 kişiden 11’nin yoksuldur (WBG, 2016). Dünya Bankası’nın yoksulluk ölçülerinden biri olan 1.90 dolar kriterini dikkate

aldığımızda bunun mekânsal dağılışı uluslararası göç hareketleriyle de örtüşmektedir. Nitekim zikrettiğimiz 767 kişilik yoksul nüfusun %41 sahra altı Afrika'sında yer alırken yalnızca Doğu Avrupa ve Orta Asya bu sayının % 1,8'ine karşılık gelmektedir. Yoksulluğun bölgeler arası farklı bir örüntüye sahip olması doğal olarak, iç çatışmaların da etkisiyle önemli bir nüfus hareketinin ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir (WBG,2016). Son yıllarda ise bilhassa Ortadoğu'da meydana gelen iç çatışmaların ortaya çıkardığı mülteci sorunu göçün ulus ötesi bir mahiyet kazarak tüm dünyanın gündemindeki bir problem olarak ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Nitekim 232 milyon kişinin sorunlu bölgelerden Kanada, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, Almanya, İspanya, Rusya Federasyonu, Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelere göç ettiği hesaplanmıştır (UN DESA, 2013). Ancak göçe konu olan bu nüfusun, gerek gittikleri yerde gerekse varış noktalarında ne tür çevresel etkiler ortaya çıkardıklarına ilişkin literatürde hiçbir çalışmaya rastlanmamıştır. Tarih boyunca göçün ortaya çıkardığı en önemli sonuçlardan biri hedef noktaya giden insanların kendi çevresel

algılarını oraya taşımalarıdır. Bu noktada farklı bir ekolojik ortama geçen gurupların bir dizi çevresel değişikliğin ortaya çıkmasına neden olmaları kaçınılmaz bir gerçektir.

Göçü konu alan literatürün genel itibariyle söz konusu etkiler ve sonuçlar bağlamında dikkati çeken zenginliğine karşılık göçün ekolojik etkileri görece daha zayıftır. Buna rağmen son yıllarda gündeme gelen konu, küresel ısınmayla birlikte “iklim mültecileri” dir.

Genel itibariyle göç olgusunun etkileri, göçü yönüne bağlı olarak farklı etkiler doğurmaktadır. Kırsal ve kentsel alanlardan olsun göçle birlikte ortaya çıkan etkinin ekonomik ve içtimai sonuçları beraberinde bir dizi çevresel değişikliğin de ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir. Söz konusu çevresel değişikliğin, doğan nüfus artışlarından temel farklı belirli bir çevresel ortamda ve bir süreç içinde değil, göçe konu olan nüfus kitlesinin aniden başka bir mekâna geçmelerinde yatmaktadır. Bu çalışmada göçün ekolojik etkileri literatürdeki ana tartışmalar ışığında ele alınmıştır. Göçle birlikte doğal peyzajda ne tür değişiklikler ortaya

çıkılmaktadır? Göçün, tüm dünyanın gündeminde olan arazi degradasyonu ve küresel ısınma ile ne tür bir ilişkisi vardır? Dünya nüfusunun her geçen gün artmasına ek olarak şehirselleşen bölgelerin genişleyerek yani şehirleşme oranının ortaya çıkardığı kırsal soylulaşma ne tür sonuçlar doğurmaktadır? Çalışma boyunca bu sorulara cevap aranmış, konuyla ilgili bildiri, makale, kitap ve istatistikler veri kaynakları olarak kullanılmıştır. Çalışmada şehirleşmenin çevresel etkileri üzerinde durulduktan sonra şehirselleşen alanlardan kırsal alanlara doğru gerçekleşen göçle birlikte ortaya çıkan kırsal soylulaşma kavramı üzerinde durulmuştur. Yaşadığı ortamdan başka bir mekana geçen insan topluluklarının çevreyle ilişkisi, bitki örtüsü, arazi kullanımı, fauna gibi pek çok unsurun olumsuz etkilere maruz kalmasına sebebiyet vermektedir. Bu açıdan şehirleşme ve kırsal soylulaşmanın etkilerinden sonra göçün doğrudan ekolojik etkileri ele alınmıştır.

Şehirleşmenin Etkileri ve Kırsal Soylulaşma

İnsan-çevre ilişkisi açısından yaklaşık 200 yıl öncesine kadar doğal şartların kontrolünde olan

insanoğlu artık doğayı istediği gibi şekillendirmektedir. Tarım devrimiyle başlayan ardından sanayi devriminin getirdiği köklü değişikliklerle enerji tüketimi, ulaşım ve toplumsal dönüşümler geri dönülemez biçimde doğal çevrede bir dizi değişikliğin yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Sanayi devriminin ardından 1990’lı yıllarda dijital devrimin ortaya çıkması insanların mekân algısında ve mekânla ilişkisinde daha hızlı ve etkili değişimlerin yaşanmasıyla sonuçlanmıştır (Koç, 2016). İnsanların yaptığı faaliyetler dünyanın büyük bir bölümünde etkili olmakta ve bu nedenle yeryüzünün %83’ünde insanın ayak izi bulunmaktadır. Günümüzde Dünyanın ¾ ünden fazla bir kesimi insan etkisine maruz kalmış ve az veya çok değiştirilmiştir. Öyle ki Dünyada doğal olarak kalan alan toplam yüzölçümün yaklaşık %10’udur (Efe vd. 2008).

Kırsal alanlardan kentlere gerçekleşen göçün etkisiyle şiddeti artan şehirleşmeyle birlikte şehir merkezlerine yakın kırsal alanların da nüfusu bu bağlamda artmaktadır. Bir hesaplama göre küresel ölçekte her hafta 3 milyon kişi, daha iyi yaşam koşulları

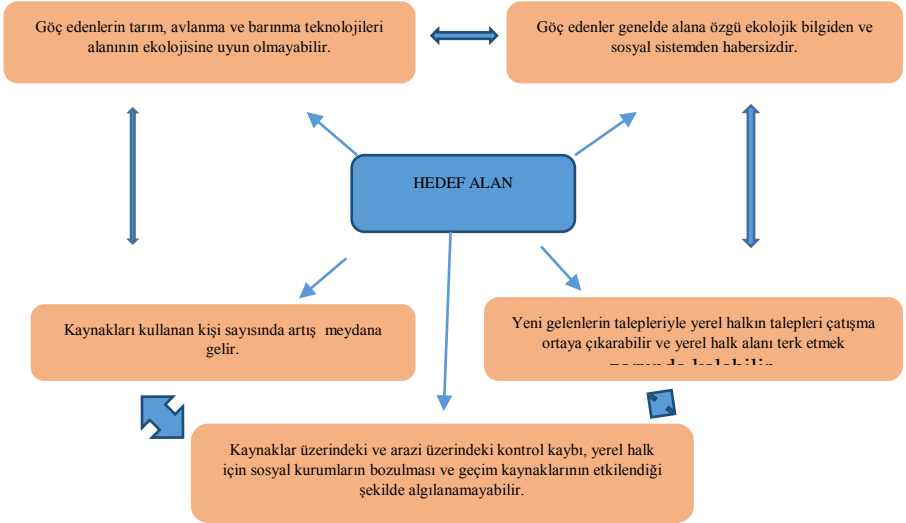
için şehirlere göç etmektedir (IOM, 2015). Bu projeksiyon kırsal kalkınma politikalarının pratikteki başarısının da soru işaretleri doğurmasına neden olmuş, tarımsal üretim tarzına sahip olan, doğayla bütünleşik yerel kırsal gurupların yaşadıkları bölgede kalmalarını sağlayacak önemli yatırım ve projelerin geliştirilmesi zorunluluğunu doğurmuştur. Kırsal alanlarda yoğun olarak ortaya çıkan sürdürülebilir kullanımdan uzak tarımsal faaliyetler, bitkisel üretim için yapılan ormansızlaştırma, toprağın aşırı kullanımı, sulamadaki sorunlar, madencilik faaliyetleri, şehirsal alanları kırsal alanlara kayması, sulak alanların kurutulması gibi kritik sorunlar (IFAD, 2016) kırsal alanlarda önemli çevresel sorunların ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir. Kırsal alanlardaki yerel gurupların ekolojik açıdan önemi söz konusu sahalarda küçük ölçekli çiftçilerin kırsal peyzajı ortaya çıkarmalarında yatmaktadır (IFAD, 2016).

Göçün Sosyal ve Doğal Etkileri

Kırsal alanlardan kentlere ve son yıllarda bilhassa gelişmiş ülkelerde gözlemlenen kentlerden kırsal alanlara gerçekleşen nüfus hareketlerinin üzerinde durmadan önce

şehirleşme ve kırsal soylulaşma kavramlarının üzerinde durmakta yarar vardır. Nitekim her bir kavram kuramsal açıdan göç olgusunun ekolojik etkilerini açıklama yeterliliğini sağlamaktadır. Bu açıdan şehirleşme kavramı sanayileşmeye ve ekonomik gelişmeye koşut olarak kent sayısının artması ve bugünkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplum yapısında, artan oranda örgütlenme, iş bölümü ve uzmanlaşma yaratan, insan davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikim sürecidir (Keleş, 2016). Şehirleşmenin kuşkusuz enerji tüketimi, küresel ısınma, gıda talebinde artış gibi kritik sonuçları olsa da örtük ve en önemli etkilerinden biri de insanların çevreleriyle olan ilişkilerinde yeni bir çevresel algı biçiminin ortaya çıkmasıdır. Doğa kentlerde ve geleneksel toplumlarda görülen *organik* doğa görüşünde, insan doğanın bir parçasıdır. Bir cana sahip olan habitat, doğa ruhları ile doludur ve rahatsız edilmemelidir. Bunun aksine Batı toplumlarının ve modern çağın diğer kentli toplumlarında *mekanik* doğa görüşü hâkimdir. Mekanik doğa anlayışına göre insanlar doğadan ayrıdır ve doğa üzerinde egemendir. Onlar, habitatı dış güçlerin yani doğa

olaylarının yönettiği bütünleşmiş bir mekanik sistem olarak görürler ve bu sistem insan zekâsının anlayabildiği şekilde doğa kanunlarına indirgenir. Bu açıdan doğadaki değişimin temel iki belirleyicisi insan zekâsının bir sonucu olan enerji ve teknolojiye erişimdir ve her ikisi de son yüzyılda hiç olmadığı kadar yaygınlık kazanmıştır (Domosh, vd. 2010).

Şekil 1. Bir Sahaya Gerçekleşen Göçün Sosyal Etkileri

Kaynak: Radeloff ve diğerleri, 2010; Brockington ve Igoe, 2006; Joppa, 2012. ; Wittemyer ve diğerleri, 2008'den yararlanılarak.

Göç, durağan bir olgudan daha çok, nedenleri ve sonuçları ile birlikte ele alınması gereken ve dolayısıyla bir süreci anlatan bir kavramdır (İçduyu ve Ünalın, 1999). Göç kavramının durağan olmayıp bir süreci anlatması, ilgili literatürde farklı tanımların ortaya çıkmasını ve göç kavramının çeşitli niteliksel sınıflandırılması bakımından pek çok yaklaşımın ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Bununla birlikte göç olgusunun tamamen insan gruplarını veya tek tek bireyleri ilgilendirmesi farklı disiplinlerin özgül koşullar altında araştırmalarına zemin hazırlamıştır. Özellikle sosyal bilimlerde temel araştırma konularından biri olan göç, göç veren yerleşimler, göç alan yerleşimler, kentleşme, gecekondulaşma, adaptasyon, çevresel sorunlar gibi pek çok açılımın, araştırmanın konusu olmuş, insan ve mekân bilimi olan coğrafyanın da alan yazına önemli katkıları olmuştur.

Yerleşmeleri kır ve kent olarak ele aldığımızda, söz konusu sahaların insanların yaşam tarzını biçimlendiği göz önüne alınmalıdır. Bu açıdan bilindiği gibi tarım toplumlarında köy yerleşmeleri dolayısıyla da

kırsal kültür hâkimdir. Dolayısıyla nüfus hareketlerinin yani göçün demografik, ekonomik ve kültürel dinamikler taşıdığını, bu bağlamda mekânı yeniden biçimlendirdiğini söyleyebiliriz.

Göç kavramının farklı sosyal bilim alanını ilgilendiren yönü, kavramın niteliksel özelliklerini ve teorik bağlamını açıklayan pek çok tanımın da ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Ancak çoğu tanım iki temel noktaya dikkat çekmektedir. Bunlardan ilki belirli bir insan gurubunun hareketi, diğeri ise bu hareket sonucu değişen mekân ve yer değiştirme sürecinin belirleyen zamandır. Örneğin Mutluer (2003)' göç olgusunu yer değiştirme eyleminin itici ve çekici faktörlerine dikkatleri çekerek insan faktörüne vurgu yapmakta, göçün farklı nedenlerle insanların oturduğu bir mekânı, kesin veya geçici bir zaman dilimi için terk etmesi anlamına geldiğini belirtmektedir. İçduyu ve Ünalın (1999) ise göçü insanların belirli bir zaman boyutu içinde bir yerleşim alanından başka bir yerleşim alanına geçiş olarak tanımlamaktadırlar. Buna karşılık Tümertekin (1973) göç olgusunun mekânsal özellikleri üzerinde

durarak kentlerde çekici (pull) faktörlerin, köylerde ise itici (push) faktörlerin etkilerine dikkati çeker. Doğanay (1994) göç olgusunun içtimai ve mekânsal unsurlarına vurgu yapar. Ona göre göç etmek eylemi, nüfusun devamlı yaşam bölgesini bireysel olsun aileler düzeyinde olsun veya çeşitli guruplar halinde geçici veya sürekli olarak başka bir yere hareketi olarak tanımlanmaktadır.

Göçün belirgin en önemli etkisi hedef bölgede yani nüfusun göç ettiği yerde nüfus artışının meydana gelmesidir. Bilindiği gibi herhangi bir sahadaki nüfus artışı, göçler ve doğal nüfus artışı olmak üzere genel olarak iki açıdan meydana gelmektedir. Göçlerle gerçekleşen nüfus artışlarının doğal nüfus artışından temel farkı daha hızlı ve daha az öngörülebilir çevresel ve doğal değişimleri beraberinde getirmesidir. Literatürde, üzerinde sıklıkla durulan biçimiyle, göçler ele alınmakla birlikte birbirinden farklı pek çok göç şekli bulunmaktadır. Çizelge 1 söz konusu göçlerin türünü, tanımını ve motivasyon kaynağını göstermektedir.

Tartışmalar özellikle sosyal teori içerisinde yapısalcı, neo-marxist, kalkınmacı, ulus aşarı gibi çeşitli

teorik yaklaşımların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Göç olgusunun ulus ötesi niteliği veya bölgesel karakteri doğal olarak kalkınma kavramı ile yakın bir ilişkinin doğmasına sebebiyet vermektedir. Bu konuda özellikle ulus ötesi göçler ve kalkınma konsepti arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalarıyla Massey (1989, 1990, 1991) önemli bir yere sahiptir. Bununla birlikte yine başka bir coğrafyacı olan Lee (1966) ve Zelinsky (1971) göç olgusunun nasıl bir mekânizmaya sahip olduğunu ele alan teorik yaklaşımlar getirmesi açısından yeni bir bakış açısının ortaya çıkmasını sağlamışlardır.

Son yarım yüzyılda coğrafyacılar gerçekten de göç teorisi üzerine önemli, kapsayıcı çalışmalarda bulunmuşlardır. Coğrafyacılar, göç olgusuna farklı ve genelleyici modeller getirmişlerdir. Ancak göçün yerel, bölgesel ve ulus ötesi farklı motivasyonlar ve sonuçlar doğurduğu, kendi iç dinamikleri olan bir fenomen olduğu gerçeği genel, tek bir teoriye indirgenen açıklamaları mümkün kılmamaktadır. Göçün farklı sosyo-ekonomik sınıflarla ilişkisi, politik gelişmelere bağlı olması bu güçlüğü arttıran diğer etmenler olarak öne çıkmaktadır.

Bu durumdan daha güç olan küçük ve büyük ölçekli göç teorilerinin birbiriyle uyumlu olmamasıdır. Böylelikle genel bir kabul gören göç teorisi pratikte mümkün görünmemektedir.

TÜRÜ	TANIMI
A) Geçici Göç Türleri	
A1)Uzun Dönemli Göçler	Göç edenler ikametgâhlarını uzun dönemliğine değiştirirler. Genel olarak bu süre 12 ay veya daha fazladır.
A2) Daimi İkametgâha Dayanmayan Geçici Göçler	Kısa dönemliğine göç edilir. Kalıcı ikametgâh değiştirilmez.
B) Diğer Göç Çeşitlerinin Kategorik Tanımları	
B1) Ekonomik Göçler	Milliyet açısından ait olunmayan devlette, karşılığı ödenmiş faaliyetlere katılım söz konusudur, şunları içermektedir; Geçici işçi hareketleri (Misafir işçiler veya yurtdışında anlaşmalı işçiler): Kısa bir zaman diliminde iş edinmek ve eve para göndermek göç edilir. Bu nüfus hareketi en yoğun şekliyle 1950’lerde gelişmekte olan ülkelerden (nüfusu artışı fazla) gelişmiş, sanayileşmiş ülkelere(nüfus artışı az) doğru olmuştur. “ Uluslararası işçi göçü” veya “İşçi” olarak da adlandırılır.

	<p>Eğitimli ve kalifiye çalışanlar ve iş hayatına ilişkin göç: Bu göç çeşidinde iyi eğitimli kalifiye insanlar uzmanlık isteyen iş sahalarında çalışmak için başka bir bölgeye/ülkeye göç ederler.</p>
	<p>Düzensiz göçmenler: İş bulmak için ülkede bulunan göçmenler söz konusudur. Bu göçmenler herhangi bir çalışma iznine sahip değildir. Bu göç çeşidi yasadışı göç olarak da adlandırılır.</p>
B2) Aile Bireylerinin Sözü Konusu Olduğu Göç	<p>Bu göç çeşidinde bireyler, bölge veya ülkeye önceden yerleşen kendi ailelerine dahil olurlar.</p>
B3) Ülkesinde Yerinden Edilen insanlar	<p>Bu nüfus hareketinde insanlar askeri çatışmaların, salgın hastalıkların, siyasi karışıklıkların, şiddet olaylarının, insan hakları ihlallerinin veya doğal/beşeri felaketlerin yol açtığı bir nüfus hareketidir. Söz konusu nüfus uluslararası tanınırlığı olmayan devlet sınırlarına yönelirler. Literatürde bu göç çeşidine “zoraki göç” de denilmektedir.</p>

B4) Mülteci ve Sığınmacılar	Bu göç türü de zoraki göç olgusu içerisinde yer almakta olup insanlar güvenlik sorunlarının (savaşlar, çatışmalar, beslenme) etkisiyle ait oldukları mekânları terk ederek kendi ülkelerinden farklı alanlara yönelirler. Buradaki göçün itici gücü dış faktörlerin etkisiyle oluşan kalkınma projeleri ve doğal afetlerdir.
B5) Geri dönen Göçmenler (Tersine Göç)	Bu nüfusta bireyler terk ettikleri alana belli bir zaman sonra geri dönerler.
B6) Dönemlik göçmenler	İş, eğitim ve üretim (tarımsal veya hayvancılık ve balıkçılık gibi) gibi nedenlerle bireylerin göçü söz konusudur. “Mevsimlik veya sezonluk göç” olarak da adlandırılır.
B7) Transit göçmenler	Transit göç yasal olsun veya olmasın bir ülkenin göç yolu olarak kullanılmasıdır. Bununla birlikte nüfusun kalıcı bir ikametgâhı bulunmayan gezginler ve coğrafi özelliklerin çekiciliğine göre yer değiştiren göçebeler de bu guruba girer
B8) Refah göçmenleri	Ekonomik durumu iyi olan bir nüfusun geçici ikametgâhının çekici faktörlerin etkisiyle zamanla kalıcı hale gelmesi söz konusudur. Bu göç çeşidi “isteğe bağlı göç” olarak da adlandırılmaktadır.

Çizelge 1-devam

Kaynak: Akkaya, T. (1979); Unat, N ve Kemiksiz, N (1986);Bilsborrow, R.E ve diğerleri (1987); Doğanay, H. (1994); Mutluer, M. (2003); Arı, Y ve Hurley (2011), Günsoy ve Tekeli (2015).

Göçle ilgili önemli konulardan biri de söz konusu harekete katılan nüfusun ayrıldıkları mekânlar (göç veren yer-dışgöç) ve hedef olarak seçtikleri sahalardır (göç alan yer-içgöç). Her bir çıkış ve hedef noktası motivasyon kaynakları ve meydana getirdikleri sosyal, çevresel değişiklikler açısından önemli sonuçlar doğurmaktadır. Çizelge 2 bu açıdan nüfusun çıkış ve varış noktalarında, göçün yönünü, motivasyon kaynaklarını bir model olarak ele almaktadır.

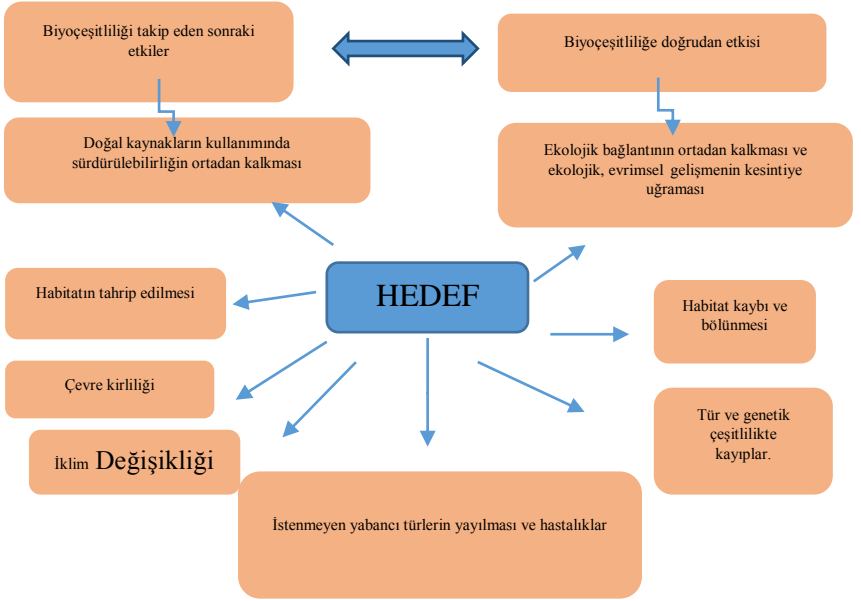
GÖÇÜN YÖNÜ	ÖZELLİĞİ	ÇEKİCİ FAKTÖRLER
Kırsaldan Kırsala Göç	Literatürde göz ardı edilen bir göç çeşidi olup biyoçeşitlilik üzerinde en fazla etkiye sahiptir. Kırsaldan kırsala göçte insanlar tarımsal üretimin düştüğü yerlerden ormanlık alanlara veya step topoğrafyasının olduğu bölgeye yönelirler. Çevresel etkisi şiddetlidir. Nüfusu ekonomik faktörler yönlendirebildiği gibi, salgın hastalıklar veya savaşlar da yönlendirebilir.	Güvenlik, tarımsal araziler, kırsal kalkınma projeleri ve yatırımlar
Şehirden Şehre Göç	Şehirlerden şehirlere doğru gerçekleşen göçler, biyoçeşitliliğe daha az etkide bulunur. Ancak bölgeler arası gelişmişlik farkının ortaya çıkardığı bu göç çeşidinde asayiş sorunları, hızlı ve düzensiz kentleşme önemli çevresel ve sosyal sorunlar olarak öne çıkar.	Bölgeler arası gelişmişlik farkı, iş imkânları
Kırsaldan Şehre Göç	Kırsal alanlardan şehre doğru meydana gelen nüfus hareketlerinde gözlenen en önemli gelişme yeni arazi kullanım kalıplarının ortaya çıkarak peyzajda göçün şiddetine bağlı	İş, sağlık, eğitim ve güvenlik

	<p>olarak hızlı değişikliklerin meydana gelmesidir. Bununla birlikte enerji tüketimindeki artış, su ihtiyacı önemli sorunlar olarak öne çıkmaktadır. Göç edenlerin varış noktalarına uyum süreçleri de önemli sosyal sorunları beraberinde getirmektedir.</p>	
Şehirden Kırsal Göç	<p>Kırsaldan şehirsal alanlara gerçekleşen göç daha çok gelişmekte olan ülkelerde gözlenmektedir. Şehirlerde ekonomik kriz dönemlerinde meydana gelen işsizlik insanları geldikleri kırsal alanlara yönlendirmektedir. Afrika'da görülen HIV/AIDS salgını insanların iş bulma imkânlarını kısıtlamış böylelikle kırsal alanlara göç meydana gelmiştir. Şehirlerden kırsala göçü tetikleyen ikici bir faktör ise ekonomik durumu iyi olan insanların şehirden uzaklaşma isteğidir (Refah göçü). Her iki durumda da peyzajda önemli değişiklikler meydana gelmektedir.</p>	<p>İş imkânları, temiz ve doğal alanlar, Koruma Alanları</p>

Cizelge 2. Göçün Yönü, Özelliği ve Çekici

Kaynak: Unat, N ve Kemiksiz, N (1986).; Bilsborrow, R.E ve Guilkey, D.K (1987); Doğanay, H. (1994); Mutluer, M. (2003); Arı, Y ve Hurley (2011); Günsoy, G. ve Tekeli, S. (2015).

Bir bölgeye gerçekleşen nüfus hareketleri sonucu göç edenler yeni bilgiler ve teknolojileri o sahaya getirirler. Bu durum o bölgede yaşayan yerli nüfusunda söz konusu bilgi ve teknoloji ile tanışmasını sağlamaktadır (Williams, 2002). Bazı durumlarda bu tür bilgi ve teknoloji akışları kısa vadede yerel insanların yararına olabilir, bilhassa tarımsal veya hayvansal üretim sektörlerinde ekonomik bir gelişmenin tetikleyicisi olabilirler. Fakat pek çok durumda yıkıcı etkiler ortaya çıkabilmektedir.

Şekil 2. Bir Sahaya Gerçekleşen Göçün Çevresel Etkileri

Kaynak: Oglethorpe, Ericson, Bilsborrow, ve Edmond (2007).

Örneğin bölgeye özgü bitki ve hayvanların yeni teknolojiler sonucu ortadan kalkması söz konusu olabilmektedir. Bundan daha önemlisi bölgeye dışarıdan gelenler araziyi ve doğal kaynakları yerel insanlardan farklı olarak daha az sürdürülebilir kullanabilirler. Bu durum özellikle kaynak değerlerinin bilinçsiz bir şekilde

aşırı tüketimi, yerel insanların yaşam kaynaklarının tehdit eden seviyelere gelen farklı kullanım yolları açısından önem taşımaktadır (Oglethorpe ve diğerleri 2007). Bununla birlikte bazı durum çalışmalarının da gösterdiği gibi bilhassa kaynak değerleri açısından önem arz eden bölgelerde, kaynak değerlerinin çeşitlilik gösterdiği milli parklarda, bölgeye dışarıdan gelen farklı insanların yerel halkı zamanla yerlerinden edebildikleri görülmüştür (Arı, 2009; Arı ve Hurley, 2011). Dışarıdan gelen nüfusun bölgedeki dominant kültürel yapı üzerinde de önemli etkilere yol açması söz konusudur. Dışarıdan bölgeye gelenler sosyal yapıda çeşitliliğin ortaya çıkmasına sebebiyet vermekte ve böylelikle daha önceki arazi yönetim haklarının ortaya çıkan yeni sosyal bağlarla/aktörlerle şekillenmesi sonucunu doğurmaktadır (Curran ve Agardy, 2002).

Sonuç

Son yarım yüzyılda sosyal bilimciler gerçekten de göç teorisi üzerine önemli, kapsayıcı çalışmalarda bulunmuşlardır. Coğrafyacılar, göç olgusuna farklı ve genelleyici modeller getirmişlerdir. Ancak göçün yerel,

bölgesel ve ulus ötesi farklı motivasyonlar ve sonuçlar doğurduğu, kendi iç dinamikleri olan bir fenomen olduğu gerçeği genel, tek bir teoriye indirgenen açıklamaları mümkün kılmamaktadır. Göçün farklı sosyo-ekonomik sınıflarla ilişkisi, politik gelişmelere bağlı olması bu güçlüğü arttıran diğer etmenler olarak öne çıkmaktadır. Bu durumdan daha güç olan küçük ve büyük ölçekli göç teorilerinin birbiriyle uyumlu olmamasıdır. Böylelikle genel bir kabul gören göç teorisi pratikte mümkün görünmemektedir

Göçün, kısa veya uzun dönemde belirli bir zaman dilimi içerisinde mekanlar arasında yarattığı nüfus farklılığı demografik yapının aniden değişmesinin yanı sıra üzerinde durulması gereken asıl problem göç olgusunun ideografik açıdan söz konusu (göç alan ve göç veren bölgeler) sahalara etkileridir. Bu etkiler çoğunlukla kültürel ekoloji bağlamda yerel bilginin ortadan kalkmasıyla yeni bir çevresel ilişki kalıbının ortaya çıkması veya tam tersi bir durumla göç alan sahaya yeni bir ekolojik bir bilginin gelmesidir. Burada dikkat edilmesi gereken iki ana problem vardır. İlki bölgeye

yeni gelenlerin daha önceki bilgilerini de beraberinde getirmeleri veya aidiyet duygusunun oluşmaması nedeniyle çevrelerine karşı bir devamlılık sorumluluğu taşımamalarıdır. İkinci sorun ise göç alan bölgenin ulusal veya ulus ötesi şirketler tarafından yatırım alanına -ki madencilik ve ormancılık faaliyetlerinde bu durum sıklıkla yaşanmaktadır- dönüştürmesi ve takip eden süreçte doğal ortam bozulmalarıdır. Nitekim yerel halk doğayı bir değer olarak telakki ederken mekânın bir yatırım unsuruna dönüşmesi doğanın kullanılması gereken bir kaynak olarak değerlendirilmesine sebebiyet vermektedir.

Göç ve ekoloji arasındaki sıkı ilişkinin daha net anlaşılması her şeyden önce bütüncül bakış açısını gerektirmektedir. Söz konusu bakış açısının gerçekçi bir zeminde gelişmesi için ideografik alan çalışmalarının artırılmasına ihtiyaç vardır. Çünkü göç gibi karmaşık süreçleri içinde barındıran bir olgu ve çevrenin farklı aktörlere göstereceği tepki her şeyden önce sürecin nasıl yönetileceğiyle iç içedir.

Kaynakça

Arı ,Y. (2009). Eko turizm mi ego turizm mi? Kazdağı (Balıkesir) örneği. *V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Ankara: Ankara Üniversitesi. 6 Kasım 2013.

Arı, Y. ve Hurley, P.T. (2011). Doğal zenginlikler ve şehirselleşme politik ekolojik dönüşümler: Edremit körfezi örneği, Balıkesir. *VI. ulusal coğrafya sempozyumu bildiriler kitabı* İçinde (ss. 345-353). Ankara: Ankara Üniversitesi

Arı, Y. ve Hurley, P.T. (2011). Doğal Zenginlikler ve Şehirselleşme Politik Ekolojik Dönüşümler: Edremit Körfezi Örneği, Balıkesir. *VI. ulusal coğrafya sempozyumu bildiriler kitabı* İçinde (ss. 345-353). Ankara: Ankara Üniversitesi

Arı, Y., ve Soykan, A. (2006). Kazdağı Milli Parkı'nda Kültürel Ekoloji ve Doğa Koruma. *Türk Coğrafya Dergisi*, 44, 11-32.

Bilsborrow, R.E. and Guilkey, D.K. (1987). Community and institutional influences on fertility: Analytical issues. Geneva, Switzerland: International Labour Organization, Population and Labour Policies Programme Working Paper 157.

Brockington, D. and Igoe, J. (2004). Eviction for conservation: A global overview. *Conservation and Society*, 4(3), 424-470.

Curran, S.R. and T. Agardy, 2002: Common property systems, migration and coastal ecosystems. *Ambio*, 31(4).

Çevrimiçi:

http://publications.iom.int/system/files/wmr2015_en.pdf

Çevrimiçi:http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/migration/migrationreport2013/Full_Document_final.pdf

Doğanay, H. (1994). Türkiye Beşeri Coğrafyası. Gazi Büro Kitapevi. Ankara.

Domosh M.& Diğ. (2010). Human Mosaic: A Cultural Approach to Human Geography. W. H. Freeman and Company New York

Gardner, M. (2002). Dünyanın Durumu 2001. TEMA Yayınları. İstanbul.

Günsoy, G. ve Tekeli, S. (2015), “Nüfusun Yaşlanması ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Analiz”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 48, Sayı 1, Mart 2015, ss. 35-87.

[IFAD \(2017\).Global Forum on Remittances, Investment and Development 2017 Çevrimiçi: <https://www.ifad.org/web/events/gfrid2017>](https://www.ifad.org/web/events/gfrid2017)

International Organization for Migration (2015). *Migrants and Cities: New Partnerships to Manage Mobility*, world migration report, 2015.

İçduygu, A. ve Ünalın, T. (1997) “Türkiye’de İlgöç: Sorunsallar ve Yöntemler,” Tarih Vakfı, Türkiye’de İlgöç: Sorunsal Alanları ve Araştırma Yöntemleri Konferansına sunulmuş bildiri, Bolu-Gerede, 6-8 Haziran.

İçduygu, A., Sirkeci, İ. ve Muradoğlu, G. (1997) “Socio-Economic Development and Mobility: Facilitating or Restricting the Emigratory Flows from a Country - A Turkish Study [Sosyo-ekonomik Kalkınma ve Hareketlilik: Göçü Destekliyor mu yoksa Sınırlıyor mu? - Türkiye Örneği],” IUSSP Conference on International Migration, konferansına sunulmuş bildiri, Barcelona, May 7-10, 1997

Joppa, L. (2012). Population Change in and Around Protected Areas. *Journal of Ecological Anthropology*, 15(1), 58-63.

Koç, Y. (2016). Dijital Ekoloji ve Değişen Dünya, İçinde: Hece Dergisi Dijital/Sayısal Kültür Özel Sayısı. Hece Yayınları, Ankara.

Mutluer, M. (2003). Uluslararası Göçler ve Türkiye. Çantay Kitabevi, İstanbul.

Oglethorpe, J., Ericson, J., Bilsborrow, R. E. and Edmond, J. (2007). People on the Move: Reducing the Impacts of Human Migration on Biodiversity. Washington, DC: World Wildlife Fund and Conservation International Foundation.

Radeloff, C. V., Stewart, I. S., Hawbaker, J. T., Gimmi, U., Pidgeon, M. A., Flather, H. C., Hammer, B. R. and Helmers, P. D. (2010). Housing growth in and near United States protected areas limits their conservation value. *Pnas*, 107(2), 940-945. 01. Aralık 2013 tarihinde <http://www.pnas.org/content/107/2/940.full> adresinden erişildi.

Tümertekin, E. (1973). Türkiye’de Şehirleşme ve Şehirsal Fonksiyonlar. İstanbul Üniversitesi Yayınları. No:1840. İstanbul.

UN (2014). International Migration Report 2013.

Unat, N. ve Kemiksiz, N.(1986). Türk Dış Göçü, 1960-1984, A.Ü.SBF Yay.No.555, Ankara.

Williams, P. (2009). *Tourism Geography: A new synthesis*.New York: Routledge.

Wittemyer, G., Etsen, P., Bean, W.T., Coleman, A., Burton, O., and Brashares, J.S. (2008). Accelerated human population growth at protected area edges. *Science*, 321(5885), 123-126